ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI · FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

7 октябрь, сешанба 1997 йил №117 (467)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ МИЛЛИЙ ДАСТУРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қарор қилади:

1. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тасдиқлансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини босқичма-босқич рўёбга чиқариш юзасидан комплекс тадбирлар режасини ишлаб чиқиб амалга оширсин. Давлат бюджетини тасдиқлашда миллий дастурнинг молиявий ва моддий таъминотига алоҳида эътибор берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1997 йил 29 август.

Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ПЛЕНУМИ

Тошкентда Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг пленуми бўлди. Унда тегишли вазирлик, идора ва ташкилотлар раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгашлари, тармоқ касаба уюшмалари марказий қўмиталари раислари иштирок этди.

Мамлакатимизда рўй бераётган муҳим сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий ўзгаришларда барча жамоат ташкилотлари каби касаба уюшмаларининг ҳам ўзига хос ўрни бор.Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилишни янада кучайтиришга хизмат қилиш уларнинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Бу борада муайян иш олиб борилаётган бўлсада, касаба уюшмалари тизимини замон талабига мос равишда ислоҳ қилиш, кадрларни танлаш ва уларни тарбиялаш, аҳоли ўртасида маданий-маиший ишларни янада яхшилаш, жисмоний тарбия ва спортни тобора ривожлантириш соҳасида касаба уюшмалари олиб бораётган ишларни қониқарли, деб бўлмайди.

Пленумда ташкилий масала кўрилди. Ҳ. Жамолов ўз аризасига кўра Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг раиси вазифасидан озод этилди. Тошкент вилояти ҳокимининг ўринбосари лавозимида ишлаб келаётган **Д. Жаҳонгирова** Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг раиси этиб сайланди.

Пленумда, шунингдек, Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашини касаба уюшмалари ялпи конфедерацияси таркибидан чиқариш тўғрисидаги масала ҳам муҳокама этилди. Бу ҳақда тегишли қарор қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў. Султонов пленумда сўзга чиқди.

Пленумда Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари **И. Жўрабеков**, Президентнинг давлат маслаҳатчилари **Т. Алимов, Ў. Раҳматов**, бош вазир ўринбосари, республика хотин-қизлар қўмитаси раиси **Д. Ғуломова** қатнашди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ РАИСИ ДИЛБАР НАБИЕВНА ЖАҲОНГИРОВА

1946 йилда туғилган, маълумоти олий, 1971 йили Тошкент давлат тиббиёт институтини битирган.

Институтни тугатгач, Янгийўлдаги бирлашган шаҳар касалхонасида шифокор-гинеколог, Оққўрғон туманининг «Оққўрғон» давлат хўжалиги шифохонасида шифокор, Янгийўл туғруқхонасида шифокор, бўлим мудири, Янгийўл тиббиёт билим юртида директор бўлиб ишлаган.

1984-1986 йилларда тиббиёт ходимлари касаба уюшмалари Тошкент вилояти қўмитасининг раиси, 1986-1991 йилларда халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгаши ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари, 1991-1995 йилларда Тошкент вилояти касаба уюшмалари Кенгашининг раиси лавозимларида ишлаган.

1995 йилдан Тошкент вилоят ҳокимининг ўринбосари бўлиб хизмат қилиб келаётганди.

Иқтисодиёт янгиликлари

СУРХОНДАРЁ. Деновдаги «Тўпаланг» сув қурилиш бошқармасига қарашли механизациялашган кўчма жамланма жамоаси янги бинолар қуриб, ишга туширмоқдалар. Яқинда «Пахтабанк»нинг Денов бўлими маъмурий биноси тантанали равишда фойдаланишга топширилди. Уни жамланманинг Қаҳҳор Қориев бошлиқ илғор участкаси жамоаси бунёд этди. Улар бу ерда 35 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишди.

Жамланма бунёдкорлари Денов туман марказида ун заводи қурилишини ҳам жадал суръатлар билан давом эттиришмоқда.

* * *

БУХОРО. Республикамизда меҳмон бўлган Франция сенати, иқтисод ва режалаштириш комиссияси раиси Жан Франсуа Понсе раҳбарлигидаги делегация аъзолари Бухорода бўлди.

Меҳмонлар қадимий шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилдилар. Кейин улар Қоровулбозорда барпо этилган Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи фаолияти билан ҳам қизиқдилар ҳамда корхонанинг иш жараёни билан танишдилар. Чунки, бу улкан корхонани барпо этишда Франциянинг «Трикнип» фирмаси мутахассислари ҳам жонбозлик кўрсатишган. Улар ишлаб чиқарилаётган нефть маҳсулотларининг турлари ва сифати билан танишар эканлар, республикамизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларга юксак баҳо бердилар.

* * *

ҚАШҚАДАРЁ. Республикамиз шаҳарлари бўйлаб кезган Туркиянинг «КОЧавто» фирмасида ишлаб чиқарилган автомобилларни Ўзбекистон аҳолисига таништириш учун ташкил қилинган автоютиш қатнашчилари яқинда Қашқадарёда ҳам бўлдилар. Вилоятнинг Муборак, Косон шаҳарларида улар билан учрашувлар уюштирилди. Қаршида эса автомобиллар билан танишиш учун таклиф қилинган кўпгина вакиллар билан автомобиллар мутахассислари ўртасида суҳбат бўлиб ўтди. Унда жаҳоннинг энг нуфузли фирмаларидан бирининг маҳсулоти бўлган автомобиллардан республикамиз халқ хўжалигида фойдаланишга доир фикр-мулоҳазалар билдирилди. Келгуси йилда Самарқанд шаҳрида ана шундай автомобиллар ишлаб чиқарадиган «СамКОЧавто» қўшма корхонасини ишга тушириш мўлжалланмоқда. Бу эса Ўзбекистон иқтисодиётининг ривожланиши учун яна бир имкониятдир

ПОЙТАХТ ВИЛОЯТИДА БИРИНЧИ

Ўрта Чирчиқ тумани пахтакорлари пахта йиғим-теримида Тошкент вилоятида биринчи ўринда бораяпти. Кунига 4 фоиз атрофида пахта тайёрланаяпти. Шу кунгача йиллик режа 60 фоиздан ошиб кетди.

Тумандаги Акмал Икромов номли жамоа хўжалиги пахтакорлари тумандагина эмас, ҳатто вилоятда биринчи бўлиб йиллик режани адо этдилар. Давлатга 1900 тоннадан зиёд оқ олтин етказиб берилди. Ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 30 центнердан ҳосил топширилди.

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси туман қўмитасининг раиси Муҳаммаджон Отақуловнинг айтишича, суръат отини қамчилашда касаба уюшма фаоллари ҳам жонбозлик кўрсатмоқдалар. 21 мингдан ортиқ аъзо бирлашган 43 та бошланғич касаба уюшма ташкилотлари оммани йиғим-теримга сафарбар этишда, теримчиларга моддий ва маиший шароитлар яратишда, терим ҳақларини ўз вақтида тўланишида, меҳнат муҳофазасини таъминлашда, теримчиларга тиббий ва маданий хизматларни ташкил этишда ва бошқа соҳаларда бош-қош бўлмоқдалар. Ҳозирда туманда Бўстонлиқ, Қибрай туманлари ва Чирчиқ шаҳридан кўмакка келган 9 минг ҳашарчи меҳнат қилмоқда. Уларнинг иш унумларини ошириш тадбирлари ҳам кўп жиҳатдан касаба уюшмаси ташкилотлари зиммасидадир.

Туманда машина теримига зўр берилаяпти. Хўжаликларда ишлаётган 110 дан ортиқ терим машиналарининг ҳар бири билан кунига ўрта ҳисобда 5-6 тоннадан пахта терилаяпти. Илғор механик ҳайдовчилардан Қобилжон Турсунов, Ҳакимжон Аҳмедовлар кунига 10 тоннадан ошириб, Лутфулла Аҳмедов эса Американинг «Кейс» машинасида кунига 40 тоннадан пахта тераяпти. Машинада терилган ҳар тонна пахта учун 200 сўмдан, қўлда терилган ҳар килограмм учун 3,5 сўмдан ҳақ тўланмоқда. Улар ҳар беш кунда ҳисоб-китоб қилиб борилаяпти.

Тошкент вилояти касаба уюшмалари кенгаши ҳамда вилоят тармоқ касаба уюшмалари қўмиталари раҳбарлари туманда йиғим-теримда қатнашаётганларга ҳар жиҳатдан амалий ёрдам кўрсатаётир. Ҳа деган туяга мадор деганларидек, бу моддий, руҳий, амалий мададлар туфайли тез кунда туман бўйича маррани эгалланишт, 36 минг 300 тонналик хирмонни бунёд этилиши турган гап.

Тожибой АЛИМОВ,
«Ишонч»мухбири

Булунғур туманидаги Мирзо Улуғбек номли очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти кўп йиллардан бери узумдан турли маҳсулот ишлаб чиқариш билан шуғулланади. Бу йил мазкур корхонада 10 минг тонна узум қайта ишланади. Бу ерда ишловчилар учун икки маҳал бепул иссиқ овқат ташкил қилинган.

Суратда: (чапдан) корхона ходимларидан Комил Идибоев, Ҳалима Нуралиева, Ғулом Соатов.

Нурмамат АЛМУРОДОВ олган сурат.

НУРЛИ УФҚЛАР САРИ

Республика махсус қотишмалар ташкилоти Қўйтош кони Жиззах вилоятидаги йирик саноат корхоналаридан бири. Кон 1936 йилда ташкил қилинган бўлиб, биринчи кунлардан вольфрам рудаси қазиб олина бошланган. Қазиш ишлари 1991 йилга қадар давом этди. Вольфрам рудаси қазиб олишда сода эритмаси ва солян кислотасидан фойдаланиларди. Сода эритмаси Уфа шаҳридан, кислота эса Россия шаҳарларидан келтириларди. Бу шаҳарлар билан алоқа узилгач вольфрам қазиб олиш ишлари ҳам тўхтатилди. Конда 1993 йилга қадар турғунлик даври ҳукм сурди. Бироқ кон раҳбарларининг саъйи ҳаракатлари туфайли 1993 йилдан бошлаб янги маъданлар қазиб олиш ишлари бошланди - известяк, охра, кварцит ва темир рудаси қазиб чиқарила бошланди.

Известняк - оҳактошдан қурилиш материалларида фойдаланилади. Бекободдаги металлургия заводига фракцияланган оҳактош етказиб берилмоқда. Таъкидлаш керакки кондан қазиб олинаётган оҳактош Германия оҳактошидан сифатли ва арзон. Охра - сариқ тош бўлиб бўёқсозликда, цемент қоришмасида ишлатилади. Кварциддан эса чинни, лак бўёқ, шиша ва биллур ишлаб чиқарилади.

Кон келгуси йилдан бошлаб воластанит қазиб олишни бошлайди. Воластанит кальций ва кремний аксидларининг бирикмасидан таркиб топган бўлиб ундан қурилиш материаллари олинади, керамикада ишлатилади, бўёқсизликда, электрод ишлаб чиқаришда кенг фойдаланилади. Воластанит 1650 градус температурада эрийди. Унинг иссиқлик ва совуқликдан ўзгариш коэффценти жуда кам, шунинг учун уни самолётсозликда, ракетасозликда ва автомобилсозликда ишлатса бўлади. Агар уни битим билан аралаштириб йўлсозликда ишлатилса бундай йўллар узоқ йиллар ялтираб бузилмасдан, ёрилмасдан туради. Ҳатто ранги ҳам ўзгармайди. Азбист маҳсулотининг инсон саломатлиги учун зарарли эканлиги аниқланган шунинг учун ўрнига воластанитни ишлатиш маъқул топилган. Унинг бошқа маъданлардан қулайлиги шундаки у очиқ усулда қазиб олинади, бу эса унинг таннархи арзонлашишга олиб келади. Агар водастанит қазиб чиқариш бошлаб юборилса ундан олинадиган даромад ҳозирги даромаддан бир неча баробар ортади. Айтиш керакки бир тонна воластанитнинг жаҳон бозоридаги нархи 500 доллар, бу албатта нисбий, ўзгариб туриши мумкин. Ҳозирги кунда кон республикамизнинг йирик саноат шаҳарлари билан алоқа боғлаган. Бекобод металлургия заводи, Навоий цемент заводи, Олмалиқ кон металлургия комбинатига ўзининг маҳсулотларини етказиб бермоқда. 1997 йилда кон Навоий цемент заводини маҳсулот билан тўлиқ таъминлашга эришди. Маҳсулот турлари кўпайган сари ишчи ўринлари ҳам ортиб бораяпти. 1995 йилда ишчилар сони 413 киши бўлган бўлса 1997 йилга келиб 610 кишига етди. Келгуси йилдан бошлаб воластанит Ўзбекистон - Россия қўшма корхонаси ишга тушса ишчи ўринлари сони янада ошади. Конда иш икки сменали, узайтирилган иш соатлари ташкил қилинган. Карьерларда ишчиларнинг дам олиш хоналари ва овқатланишлари учун ошхоналар ишлаб турибди.

- Ишчиларимиз учун барча шарт-шароитлар яратиб берганмиз,- дейди биз билан суҳбат чоғида Қўйтош кони касаба уюшма қўмитаси раиси Нормуҳаммад Холбеков, - улар учун кутубхона, стадион, шахмат шашка клуби, сузиш бассейни, ошхона, меҳмонхона хизмат кўрсатмоқда. Уларнинг курорт ва санаторийларга боришлари учун бепул йўлланмалар бериб бораяпмиз. Бундан ташқари конда ишлаб нафақага чиққан ўртоқларга ҳам байрам кунларида совға саломлар бериб турамиз. 1947 йилдан буён конда ишлаб нафақага чиққан К.Эшқулов оиласига 5 минг сўм миқдорида ёрдам пули бердик. 30 йил конда ишлаб нафақага чиққан У.Пирматовнинг Ҳасан - Ҳусан ўғилларининг никоҳ тўйига совға сифатида 47 минг сўм миқдорида пул бердик. 10 кишига 22 минг сўмлик йўлланма пули ажратдик. 10 та Афғонистон уруши қатнашчиси, Чернобилчи йигитлар ишлашади. Биз уларни ҳам байрам кунлари унутмаймиз. Металлурглар куни - касб байрамида ишчиларимизнинг кўнгилли дам олишлари учун 360 минг сўмлик совға берилди. М.Имомқулов деган ногирон йигитнинг уйланиш тўйига 15 минг сўмлик ёрдам кўрсатдик.

Ҳа, қаерда ишчиларга ғамхўрлик бўлса ўша жойда иш унумдорлиги ошади, ишчиларнинг ўз меҳнатларига бўлган ҳурматлари ортади.

Конга Сафар Искандаров директор бўлиб келгач бу ердаги аҳвол бутунлай ўзгарди.

Йўллар қайтадан таъмирланди, карьераларга борадиган йўллар созланди. Бир қанча маъмурий бинолар шарқона услубда қайта қурилди. Ўгат қишлоғидаги янги мактаб фойдаланишга топширилди.

Демак кўп нарса раҳбарга, унинг ишбилармонлигига боғлиқ экан. Нима ҳам дердик нурли уфқлар сари дадил одимлаётган Қўйтош кони ишчиларига омадлар тилаб янги-янги конлар топилишида тилаклар билдирамиз. Халқимизнинг бахтига конларингиз булоқдек қайнаб чиқаверсин деймиз.

Эгамберди ЎРОҚОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 7 октябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади: *)

1 Австралия доллари	55,39
1 Австрия шиллинги	6,17
1 Англия фунт стерлинги	122,94
10 Бельгия франки	21,05
1 Голландия гульдени	38,55
10 Греция драхмаси	2,75
1 Дания кронаси	11,40
1 БАА дирхами	20,73
1 АҚШ доллари	76,15
1 Миср фунти	22,48
1 Ирландия фунти	110,87
1 Исландия кронаси	1,07
10 Испания песети	5,15
100 Италия лираси	4,42
1 Канада доллари	55,52
1 Хитой юани	9,19
1 Қувайт динори	250,44
100 Ливан фунти	4,96
1 Малайзия ринггити	22,55
1 Германия маркаси	43,41
1 Норвегия кронаси	10,89
1 Польша злотийси	22,33
10 Португалия эскудоси	4,26
1 Сингапур доллари	49,18
1000 Туркия лираси	0,43
1 Финляндия маркаси	14,49
1 Франция франки	12,91
1 Швеция кронаси	10,17
1 Швейцария франки	52,66
1 ЭКЮ	84,91
10 Жанубий Корея вони	0,83
10 Япония иенаси	6,26
1000 Россия рубли	12,98
1 Украина гривнаси	40,72
1000 Беларусь рубли	2,72
1 Эстония кронаси	6,01
1 Латвия лати	130,17
1 Литва лити	19,04
1 Қозоғистон тенгеси	1,01
1 Қирғизистон соми	4,39

****) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.***

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Москвада расмий давлат ташрифи билан бўлган Буюк Британия бош вазири Т. Блэр Президент Борис Ельцин ва Бош вазир В. Черномирдин билан музокаралар олиб борди. Икки мамлакат ички ишлар вазирлиги ходимларининг уюшган жиноятчиликка қарши биргаликда фаолият кўрсатишларига оид шартнома ташриф давомида имзоланган асосий ҳужжатлардан бири бўлди.

***

Афғонистонда толибларнинг мухолифчи кучлар билан қарама-қаршилиги давом этмоқда. Мозори Шариф шаҳрига қилинган ҳужум яна ўз натижасини бермаган. Ҳужум оқибатида азият чекканлар орасида тожикистонлик қочоқлар ҳам бор.

***

Грузияда радиоактив моддалар билан нурланган ҳарбий хизматчиларни даволашга киришилди. Собиқ иттифоқдан меърос бўлиб қолган радиоактив моддаларни сақлаш тартиблари қўпол равишда бузилиши мана шундай кўнгилсизликка олиб келган. Шу муносабат билан тегишли тергов бошланган.

***

Германия Эроннинг ўзаро муносабатларни яхшилашга оид таклифини рад этди. Германия томони биринчи галда Теҳронда ўз элчисининг фаолиятини бошлаш билан боғлиқ масала ҳал қилиниши керак деб ҳисобламоқда.

***

Чеченистонда фақат тиббиёт ходимларининг маошларини тўлаш учун 12 миллиард рубль керак бўлади. Россия бюджетидан шунингдек муаллимларнинг маошларини тўлаш учун ҳам маблағлар ажратиш мўлжалланмоқда. Россиялик юқори мартабали кишилар Чеченистоннинг Россиядан ажралиб чиқиши тўғрисида гап ҳам бўлиши мумкин эмаслигига ҳамон шаъма қилмоқдалар.

***

Индонезия Президенти Сухарто мамлакат ўрмонзорларида давом этаётган ёнғинларни жиловлаш имкони бўлмаётганини эътироф этди. Шу муносабат билан етказилаётган азият учун у қўшни давлатлардан узр сўраган.

***

Россия билан Белоруссия муносабатлари кейинги пайтда кескин тус олишида икки томон бир-бирини айбламоқда. Россия томонининг эътирофига кўра, Беларуссия раҳбарининг Москва билан келишмасдан Липецк ва Ярославль вилоятларида бўлишга уринганн шундай оқибатга олиб келган. Айни пайтда россиялик журналист П. Шеремет уйдирма айблов билан Беларуссияда ҳибсда сақланаётгани қайд этилаётир.

***

Озарбайжонда шу ойнинг бошларида нефтчилар вертолёти Каспий денгизига қулаб тушди. Унда учувчилар билан биргаликда ҳаммаси бўлиб йигирма икки киши бўлган. Улардан фақат бир киши қутқариб қолинди. Вертолётнинг ҳалокати сабаблари денгиз тубидан кўтарилганидан кейин маълум бўлади.

***

Кеча БМТ қарори билан жаҳон миқёсида Турар-жойлар куни ўтказилди. Маълумки, уй-жойлар асосан лой, ғишт, ёғоч-тахтадан қурилади. Иқтисодий аҳволнинг оғирлашгани самараликлардан бирини ҳатто бўш шиша идишлардан бошпана қуришга мажбур этди. У келаси йили антиқа уйи олдига айвон ҳам қуришни мўлжалламоқда.

Жаҳон ахборот агентликларининг материаллари асосида

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ХАБАРЛАРИ

Москванинг «Маяк» радиостанциясининг берган хабарига қараганда Тожикистон прокуратураси бир қанча террористик ишлар қилган, шу жумладан шу йилнинг 30 апрелида Хўжанд вилоятида республика президенти И.Раҳмоновга ҳам суиқасд қилган жиноий гуруҳ устидан тергов ишларини тугаллаган.

***

Қозоғистонда республика президенти Н.Назарбоевнинг таклифига мувофиқ келган Россия Бош министри В.Черномирдин икки мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий масалаларга доир бир нечта шартномаларни имзолаган. Булар орасида Бойқўнғир космодроми, Каспий денгизи мақомига оид ҳужжатлар ҳам бор.

***

Қозоғистон мудофаа министри Мухтор Олтинбоев билан Хитой мудофаа вазири учрашиб, иккала давлат чегараларини қўриқлашда ҳамкорлик қилиш лозимлиги келишилган.

***

Афғонистондаги нотинч вазият, айниқса, Мозори-Шарифнинг ўққа тутилиши тожик қочқинларини ватанларига қайтишини қийинлаштириб қўйди. Куни кеча улар жойлашган лагерга бомба тушиши натижасида 4 киши ўлган, 40 киши ярадор бўлган.

РЕСПУБЛИКА БИРЖАЛАРИДА

Республика кўчмас мулк биржаси ва унинг вилоят бўлимларида ўтган ҳафтада 41 маротаба савдо бўлиб ўтди. Уларнинг 16 таси кимошди, 24 таси биржа, 1 таси танлов савдоларидир. Ҳафта давомида 312 та турли кўчмас мулклар ишбилармонлар ихтиёрига берилди. Уларнинг биржадаги сотув ҳажми 79 млн.213 минг сўмдан иборат бўлди. Мазкур ҳафтада РКМБ филиаллари ўртасида сотув ҳажми бўйича биржанинг Самарқанд вилояти 1 ўринни эгаллади. Самарқанд вилоятида ҳафта давомида 44 та мулк 36 млн.814 минг сўмга сотилди. Иккинчи ўринни биржанинг Фарғона вилояти бўлими эгаллади. Ушбу вилоятда ҳафта давомида 40 та иншоот 10 млн. 881 минг сўмга сотилди. Ўтган ҳафтада кўчмас мулк биржасида сотилган мулклар ичида энг йирик мулк биржанинг Самарқанд вилояти бўлимида сотилди. Самарқанд шаҳридаги 3 қаватли маъмурий бино 25 млн. сўмга чет эл инвесторлари ихтиёрига берилди. Кўчмас мулк биржасида ўтган ҳафтада бўлиб ўтган савдоларда мулкнинг бошланғич нархига нисбатан сотилиш баҳосининг ўсиш суръати республика бўйича 1,06 баробарни ташкил этди.

***

«Тошкент» республика қимматли қоғозлар биржасида ўтган ҳафта бўлиб ўтган оддий акциялар савдосида 10 та ҳиссадор жамиятлар қатнашди. Улар 16,7 мингта акцияларини сотиб, 19,9 миллион сўмлик маблағга эга бўлдилар. Шу савдода юқори самарадорликка Қашқадарё вилояти «Қарши ирмонтаж ИМТ» ҳиссадор жамияти эришди. Улар 8 миллион сўмлик 8 мингта оддий акцияларини сотилишига эришдилар. 19та брокерлик идоралари яхши фаолият кўрсатди. Умуман, биржаларда савдолар кутилган натижаларни бермоқда.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИДА

МАСЪУЛИЯТНИ ҲИС ЭТИБ

1997 йилни — инсон манфаатлари йили деб эълон этилиши, мустақил Ўзбекистонимизда фаолият кўрсатаётган барча сиёсий, либерал ва демократик партиялар, давлат ва ҳокимият идоралари, ёшлар, хотин-қизлар ташкилотлари ва бошқа бир қатор жамоат бўлинмалари қаторида касаба уюшмалари олдига ҳам катта масъулият юклади.

Бу йил бошиданоқ бутун фаолиятимизни, харажат дастуримизни бош йўналишга — инсон манфаатлари, уларнинг Конституцион ҳақ ва ҳуқуқларидек улуғ ва муштарак эзгу ниятларни бажо келтиришга қаратдик.

Бу мақсад ва ниятларимиз жойларда тузилган икки томонлама жамоа шартномалари ва битимларида ўз ифодасини топди. Шартномалар ва келишув битимларидаги томонларнинг мажбуриятлари ва уларни бажарилиши устидан сурункали ва қаттиқ назорат ўрнатилди.

Бугунги кунда тармоқ касаба уюшмаси таркибида 679 та бошланғич касаба уюшма ташкилотлари мавжуд. Улар ўз атрофига 333061 нафар касаба уюшмаси аъзоларини бирлаштирган.

Тузилмамизда 14 та туман, 4 та шаҳар ва 5 та бирлашган касаба уюшма қўмиталари бор, бу эса унинг вилоят миқёсида энг йирик тармоқ касаба уюшмаларидан бири эканлигидан далолат беради.

Мавжуд барча, катта-ю кичик қийинчиликлар ва муаммоларни бартараф қилиб меҳнаткашлар ва уларнинг фарзандлари, фахрийлар, нафақахўру-ночорларга ҳар томонлама мадад бериш, қўллаб-қувватлаш, қийинчиликларни енгиб ўтишда уларга ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам бериш бош устивор йўналиш бўлиб танланди.

Шу йилнинг ўтган даври ичида 131 та ночор оилалардаги ўғил болалар учун хатна тўйлари қилиб берилди, 6,7 миллион сўм ҳажмида моддий ёрдам пули тақдим этилди. Бундан ташқари қийналган ночор оилаларга ёки ёлғиз қарияларимизга соф маҳсулот сифатида 229 тонна буғдой, 91 тонна ун, 71 тонна шоли, 4110 килограмм шакар, 13 тонна ўсимлик мойи, 869 бош қўй, 8920 кг гўшт берилди. Булар пулга чаққанда 18 миллион сўмни ташкил этди. Тармоқ бўйича 1129 нафар ҳақиқатан ҳам кўп йиллар ҳалол хизмат қилган, кўп меҳнати сингган, ҳозирда у ёки бу сабаб билан меҳнатга қобилияти чекланган одамларимизга хўжалик ва ташкилотлар ҳисобидан ички нафақалар тайинланган. Йилнинг ўтган даврида худди шу тоифадаги нафақахўрларга ўртача ҳар ойда 738 сўмдан ички нафақалар тўланди.

1997 йилда ҳамма жойда бўлганидек, бизда ҳам меҳнаткашларнинг фарзандларини ёзги мавсумда дам олдириш билан боғлиқ масалаларда бир қатор қийинчиликлар мавжуд эди. Аммо кўрилган чора ва тадбирлар, вилоят, шаҳар ва туман ҳокимликларининг, хўжалик ва корхоналарнинг амалий мададлари ва кўмаклари натижасида болаларни дам олдириш ва соғломлаштириш мавсуми кўнгилдагидек ўтказилди.

Мавсумда жами 37 та доимий, «Меҳнат-роҳат» ва мактаблар қошидаги оромгоҳларда 22108 нафар болалар бепул дам олдирилиб, соғломлаштирилди. Бу ўтган 1996 йилдагига нисбатан 1071 нафар кўп бола соғломлаштирилди, демакдир.

Фарғона сув иншоотлари қурилиши трестига қарашли «Ирригатор» болалар оромгоҳи ўтган йилдан буён санатория типидаги оромгоҳга айлантирилган. Унда вилоятимиздаги сариқ касалига чалинган болалардан 560 нафари соғломлаштирилди.

Умуман болаларни дам олдириш ва соғломлаштириш мақсадлари учун бу йил жами 30 миллион сўмдан кўпроқ маблағ сарфланди.

Вилоятимизда ғалла тайёрлаш мавсуми бу йил ҳам ҳар қачонгидан юқори савияда ўтказилди.

Комбайнчиларга, уларни юқори унум билан ишлашларига ҳамма жойда ҳам зарурий шарт шароитлар яратилди. Мана икки йилдирки, мавсум давомида комбайнчилар учун иш жараёнида хўжаликлар ва касаба уюшма қўмиталари ҳисобидан бепул иссиқ овқатлар ташкил этиляпти.

Шу йилнинг ўтган даври мобайнида соҳа меҳнаткашларидан 3000 нафари республикамизнинг турли санатория ва профилакторияларида бепул дам олиб, соғлиқларини яхшилаб қайтдилар. Бу мақсадлар учун 31 миллион сўм маблағ харжланди.

Шу йил август ойининг иккинчи ярмида хўжаликлар ва туманлардаги мусобақаларда ғолиб чиқиб, вилоятда энг юқори кўрсатгичларга эришган пиллакор аёллардан 200 нафари, комбайнчилардан 200 нафари энг гўзал ва шинам дам олиш масканларидан бири бўлган — Арсифдаги «Фарғона» дам олиш уйида бепул дам олдирилдилар.

Уларни намунали дам олиб қайтишлари учун барча шарт-шароитлар яратилди. Ана шу мақсад учун 1,4 миллион сўм маблағ кетди.

Соҳа касаба уюшмаси вилоят қўмитаси тегишли жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда қишлоқ аёллари ўртасида оммавий ва маданий тадбирларни ўтказишга, шу йўл билан қишлоқ аёлларини ижтимоий ҳаётдаги ўрни ва ролини оширишга алоҳида эътибор бермоқда.

Яқинда ўтказилган қишлоқ хотин-қизлари спартакиадасида вилоятимизнинг 300 нафар аёллари фаол иштирок этдилар.

Бизда ечилиши зарур бўлган муаммолар ҳам кам эмас.

Инсон меҳнати, унинг саломатлиги, иқтисодий-ижтимоий ҳимояси учун қонунларда белгилаб қўйилган, мажбурий равишда ўз муддатида ажратилиши зарур бўлган ижтимоий суғурта маблағлари тушуми талаб даражасида эмас.

Айрим корхона, ташкилот ва хўжаликларда ҳақиқатда тўланган иш ҳақига нисбатан ҳам, мутлақо асоссиз равишда ижтимоий суғурта фондларига маблағлар тушмаётир.

Вилоятдаги Боғдод, Бешариқ, Риштон туманларида хўжалик ва корхоналарнинг ижтимоий суғурта фонди бўйича ажратмалардан қарзи бир неча миллион сўмни ташкил этади.

Аммо биз тегишли давлат, ҳокимият тизимидаги муассасалар, юқори хўжалик ва бошқарув идоралари билан ҳамкорликда вужудга келган баъзи танг вазиятларни бартараф этиш чораларини кўряпмиз.

Бу йил ҳар бир бошланғич касаба уюшма ташкилотлари ўз ҳисобидаги аъзоларига ғамхўрлик кўрсатиш, уларни қонуний ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш билан уларнинг муносиб ишончини қозониш мақсадида, инсон манфаатлари йилига бағишлаб, тармоқ бўйича бошланғич касаба ташкилотларининг кўрик-танлови ўтказилмоқда.

Тошлоқ туманидаги «Навбаҳор» жамоа хўжалиги бошқарувининг ҳомиладор аёлларга 5 ойдан ҳомиладорлик таътили бериш ташаббуси вилоят қўмитаси томонидан маъқулланди. Ҳозир бу ташаббус бошқа меҳнат жамоаларида ҳам қўллаб - қувватланмоқда ва оммалашмоқда.

Меҳнаткашларга ўз вақтида иш ҳақи бериш, ҳар томонлама ғамхўрлик кўрсатиш, иш ва дам олиш учун етарли шароитлар яратиш каби энг муҳим соҳаларда, Бешариқ туманидаги «Ропқон», Учкўприк туманидаги Деҳқонов номли, Қува туманидаги Раҳматов номли, Риштон туманидаги Келдиев номли жамоа хўжаликлари, Данғара туманидаги «Найманча» ширкатлар уюшмаси бошланғич касаба уюшма ташкилотлари фаолиятларини бошқаларга ўрнак қилиб кўрсатиши мумкин.

Айниқса далада ишловчи аёлларни махсус кийим-бош билан бепул таъминлашда Боғдод тумани хўжаликлари бошлаган иш эътиборга лойиқдир. Туман бўйича 4150 нафар аёлга 3,9 миллион сўмлик иш кийими берилди.

Касаба уюшмалари фаолиятида энг муҳим йўналишлардан бири ишловчиларнинг меҳнат муҳофазасидир.

Ана шу ишга дахлдор шахслардан 400 нафарининг билим савияси тегишли комиссиялар орқали текширишдан ўтказилди.

Меҳнат муҳофазаси бўйича «Пахта сотиш саноати» ҳиссадорлик жамияти томонидан ўз тизимидаги корхона ва ташкилотларда ўтказилган кўрик-танлов тадбири диққатга сазовордир. Бу тадбир якуни бўйича Қўқон - 1, Қува, Олтиариқ пахтани қайта ишлаш заводлари ғолиб деб топилдилар ва танлов шартларига мувофиқ тақдирландилар.

Худди шу каби кўрик-танлов дала шийпонлари бўйича ҳам ўтказилмоқда.

Далада ишловчилар ва уларнинг болалари учун ғамхўрликни кучайтиришни асосий мақсад қилиб олган бу кўрик-танловда вилоятимиздаги барча хўжалик маъмуриятлари ва касаба уюшма қўмиталари фаол иштирок этмоқдалар. Мазкур тадбир ўз низоми, танлов шартларига эга бўлиб дала ишлари мавсуми якунида ҳар бир туман, вилоят бўйича якун қилинади, шунингдек ғолибларга, бу муҳим тадбирда алоҳида хизмат кўрсатганларга мукофотлар берилади.

Шу нарса аниқ ва равшанки, ҳар жойдаги фаолиятнинг муваффақияти ҳам асосан кадрларга, уларнинг сифат таркиби, замонга мослигига боғлиқдир.

Мавжуд 679 та бошланғич касаба уюшма ташкилотлари раҳбарларидан 191 нафари ёки 28,1 фоизи бошқа ишлардан озод этилган касаба уюшма қўмиталарининг раислари ҳисобланади.

Озод этилган касаба уюшма қўмиталари туман, шаҳар ва бирлашган касаба уюшма қўмиталари раҳбарларидан кейинги 2 йил ичида 150 нафари Ўзбекистон Республикаси касаба уюшмалари Федерацияси ва вилоят касаба уюшмалари кенгашига қарашли ўқув ва соғломлаштириш марказларида ўз малакаларини оширдилар.

Йил бошида соҳа касаба уюшмаси вилоят қўмитасининг раҳбарлигида ҳар йилгидек бу йил ҳам туман ва шаҳар қўмиталари билан ҳамкорликда вилоятимизнинг турли жойлардаги энг илғор касаба уюшма қўмиталари базасида семинар-ўқувлар ўтказилди. Бу тадбирларда туман ва шаҳар ҳокимликлари, хўжалик ва давлат идоралари раҳбарлари иштирок этдилар. Бу ўтказилган ўқув ва семинар машғулотларида жойлардаги бошланғич ва цех касаба уюшма ташкилотлари ёки гуруҳларининг 1106 нафар фаоллари малака оширдилар.

Аммо биз ҳар доимгидан ҳам, ҳозир юқори малакали, одамлар билан ишлаш тажрибасига эга, айниқса, иқтисодий ислоҳотлар ўтказиш жараёнида аҳоли ижтимоий ҳимоясига оид мураккаб ва шарафли вазифани юқори савияда ҳал эта олувчи кадрларга муҳтожмиз.

Бу вазифани ижобий ҳал қилишни энг муҳим бурчларимиздан бири деб ҳисоблаймиз.

Мана биргина биз учун эмас, балки вилоятимизнинг ҳар бир фуқароси учун долзарб мавсум — пахта йиғим-терим мавсуми қизғин тус олди.

Соҳа касаба уюшмаси вилоят қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 14 августдаги «1997 йилда пахта йиғим-терими мавсумини ташкилий равишда ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига мувофиқ махсус қарор қабул қилди ва тегишли тадбирлар белгиланди. Мазкур қарорда хўжаликлар, механик ҳайдовчилар ва теримчилар ўртасидаги мусобақа шартлари белгиланди. Илғорларни рағбатлантириш учун 700 минг сўмлик 55 та бепул сиҳатгоҳ йўлланмалари ажратилди. Тадбирларда теримда иштирок этаётганлар меҳнат муҳофазасини ташкил қилиш каби муҳим тадбирлар ўтказиш ўз ифодасини топган.

Биз ўз фаолиятимизни ташкил этар эканмиз, эришилган ютуқлар, йўл қўйилган камчиликлар, ечилиши лозим ва ғоят зарур бўлган муаммолар ҳақида, уларга юқори малака, билим ва тажриба билан таҳсил этиш, холис баҳо беришни ўз истиқболимизнинг рамзи деб ҳисоблаймиз.

Саидаҳмад АҲМАДҚУЛОВ,
Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Фарғона вилоят қўмитасининг раиси.

Ижтимоий ҳимоя

БОШ МАСАЛА — ИНСОН МАНФААТИ

Жаҳондаги жуда кўп мамлакатларда ногиронлар ижтимоий-сиёсий ҳаётининг фаол аъзолари ҳисобланишади. Улар мамлакат аҳолисининг асосий қисми сингари санъат билан шуғулланадилар, спорт мусобақаларида қатнашадилар ва ҳатто тенг ҳуқуқли фуқаро сифатида сиёсий доираларда ҳам намоён бўлишади. Хусусан АҚШнинг собиқ президенти Рузвельтнинг оёғи шол бўлганлиги фикримизга далилдир. Ногиронларни тиббий ҳимоя қилиш билан бирга уларнинг қобилиятлари, ички иқтидорларини намойиш қила олишларида мамлакатдаги ижтимоий-руҳий муҳитнинг аҳамияти катта. Республикамизда ана шу муҳит қай даражада яратилганлиги ҳақида Ортопедия очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти раиси Т.Ў.Эшиев билан суҳбатлашдик.

— Тўхтамурод ака, жамият фаолият тури ҳақида гапириб берсангиз.

— Охирги даврда корхонамиз очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантирилган. Илгари асосан ортоаппаратлар, протезлар учун бутловчи қисмлар четдан келтирилар эди. Ҳозир булар ўзимизда тайёрланяпти. Ногиронларга протез ва ортез маҳсулотлари бепул тайёрлаб берилади. Жамиятимизда 140 киши фаолият кўрсатяпти.

1997 йил июл ойида Протез ва ортопедия ходимларининг республика амалий семинари бўлиб ўтди. Унга ҳамма вилоят ва ноҳиялардан шу соҳа мутахассислари чақирилиб, қилинадиган ишлар самарадорлиги ва сифати масаласи кўриб чиқилди. Бизда сайёр бригадалар ташкил этилган. Унинг вазифаси, жойларда, вилоятлар, ноҳияларда бўлиб, ногиронларнинг аҳволи билан танишиб, шаҳарга етиб келолмайдиган, моддий қийналган ногиронларга хизмат кўрсатиш. Мақсадимиз 1997 йил — Инсон манфаатлари йилида қилаётган ишларимиз қоғозда қолиб кетишига йўл қўймаслик. Керак пайтда ҳаттоки, ногиронларнинг уйидан буюртма олиб ишлашни ташкил қилмоқчимиз. 1997 йил 3 майдан қабул қилинган «Ўзбекистон аҳолисини Протез ва ортопедия маҳсулотлари билан таъминлаш» ҳақидаги йўриқномада ходимларимизнинг бу борада қиладиган ишлари, масъулиятлари қайд этиб ўтилган.

— Қандай сабаблар билан ногирон бўлиб қолган фуқаролар сизларга кўпроқ мурожаат қилишади?

— Бизга мурожаат қилувчилар орасида ҳар хил ногиронлар бор. Асосан таянч ҳаракат аъзолари ногиронлари келишади. Меҳнат фаолияти натижасида ногирон бўлиб келганлар, транспорт ҳалокати натижасида, туғма ногиронлари кўп келишади.

— Протезлар инсон психологиясига қандай таъсир этади. Ундан сўнг меҳнат фаолиятига неча фоиз одам қайта олади?

— Бизга мурожаат қилаётган беморларга иложи борича ёрдам бериш мақсадида тайёрлаб бераётган протезларимизнинг сифатига эътибор берамиз. Уларнинг ҳаётда бошқа соғлом одамлар қаторига қўшилишларида, яшаш ва иш жойларида қийналмасликларида мосламаларнинг роли катта бўлади. Протез ва ортез маҳсулотлари қанчалик қулай, енгил, сифатли бўлса улар ишлатиш учун ўнгай бўлиб, инсон руҳиятига ҳам шунчалик яхши таъсир кўрсатади. Келаётган ногиронларнинг 60-70 фоизи болдир, 20-25 фоизи сон, 5-10 фоизи қўл протезларига буюртма беради. Умумий қилиб айтадиган бўлсак, 40 фоиз ногиронларда яна меҳнат фаолиятига қайтишга имкон туғилади.

— Чет давлатлар билан қандай ҳамкорлик ўрнатгансизлар ва бу қандай самаралар бераяпти?

— Ғарбий Германиянинг MEYRA фирмаси билан ҳамкорликда режаларимизни амалга оширяпмиз. Улар ёрдамида 950 та ногиронлар аравачалари тайёрланиб, республикамиз ногиронларига тарқатилди. Яқин ойлар ичида германияликлар билан қўшма корхона тузишни режалаштиряпмиз. Бундан ташқари ҳозирги кунда Қибрайда Ўзбекистон-Америка протез-ортез маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи қўшма корхона фаолият кўрсатаяпти. Яқинда ишлаб чиқарувчи Ўзбек-Исроил қўшма корхонаси бизнинг «Ортопедия» ҳиссадорлик жамиятимиз биносида фаолият кўрсатишни бошлайди. Бир-бирларимиз билан тажрибалар алмашиниб, қилаётган ишларимиз яхши самаралар беряпти.

— Иш юритишда асосан сизларга қайси ташкилотлар қандай ёрдам бериб туради?

— Корхонамизнинг ўзига яраша муаммоларини ечишда, иш юритишда бизга асосан Ижтимоий таъминот вазирлиги ёрдам беради. Яна бизга Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси (бош директори В.П.Кучеров), Тошкент трактор заводи (бош директори В.Д.Карлов), Ўзбек-Исроил қўшма корхонаси бўлмиш «Асбоблар ва қолиплар» (директор М.С.Бальшин) мосламаларни яратишда технология ва асбоб-ускуналар бўйича ўзининг билим ва тажрибалари билан амалий ёрдам кўрсатишаяпти.

— Ўз ходимларингизни ижтимоий ҳимоялаш масалалари қандай ҳал қилиняпти, келажакдаги режаларингиз қандай?

— Корхонамизда ўртача ойлик 4-5 минг сўмни ташкил қиляпти. Ходимларимиз корхонанинг ўзида вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтказилиб турилади. Сентябрь ойида 25 киши уч кунга Чиноз дам олиш масканида, 30 киши Тошкент вилояти Оқтош санаторийсида дам олиб қайтишди. Ҳар бир байрамга байрам дастурхони тайёрланади, тадбирлар уюштирилади. Бу ишларни йўлга қўйишда корхона касаба уюшма ташкилоти раиси Людмила Константиновна Ханнинг хизматлари катта.

Келажакда иш юритишни ташкил қилишимизда ногиронлар томонидан бўладиган талабни ўрганишимиз керак. Маҳсулотларимиз ногиронларга қулайлик яратишига ёрдам беришида жойлардаги ижтимоий таъминот бўлимларининг масъулиятини кучайтирмоқ зарур. Мақсадимиз — ҳозирги замон технологияси асосида кам сарф билан жаҳон стандартларига тенглаштирилган сифатли маҳсулот ишлаб чиқариб, енгил ва қулай маҳсулотларимиз билан ногиронларни меҳнатга қайтариш.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Комила БОЙМУРОДОВА,
«Ишонч» мухбири

ИНСОН ВА ҚОНУН

ТЎРТ ҚАРИЧ ЕР МОЖАРОСИ

Салкам беш йилдан бери давом этаётган расмийлаштиришга эътиборсизлик, инсоннинг мулкий ҳуқуқини менсимаслик оқибатида сансалорлик, сарсонгарчилик жабрланувчи-даъвогар соғлиғини, қимматли вақтини йўқотди. У остонасига бош урмаган идора Самарқанду, Тошкентда қолмади ҳисоб. Бу идорадаги амалдорларнинг аксарияти унга бошқа маҳкаманинг эшигини кўрсатиб қўявериשган, ёки сукут сақламоқни афзал билишган. Ҳолбуки, қўшнилар баҳсининг қонуний ечими жуда осон эди. Самарқанд вилоят судининг судьяси Нодира Раҳимова бунинг уддасидан чиқди. У салкам беш йил суд маҳкамалари оралиғида «сайр қилган» фуқаролик ишига икки ой деганда нуқта қўйди.

Энди воқеани бир бошидан батафсил эшитинг, хулосани ўзингиз чиқаринг. Самарқанд шаҳрининг Боку кўчаси 67-уйда яшовчи фуқаро Лидия Наумова ҳовлининг учдан бир қисмини Э.Харакчиевага (иморатлар билан бирга) сотади. Бу ҳақда 1987 йил 15 декабрда тузилган олди-сотди шартномаси давлат нотариал идорасида расмийлаштирилади. Ҳовлининг бир томонидаги икки хонали уй Э.Харакчиева номига расмийлаштирилади-ю, ҳовли бўлинмадан умумий фойдаланишда қолдирилади. Газ, сув, электр қуввати тармоғи ҳам умумийлигича қолади. Томонлар икки уй ўртасидаги кичкина омборхонани бузиб, тўғридан-тўғри кўчага дарвоза очишга оғзаки келишиб олишади. Амалий ишга келганда Наумовалар пайсалга солишади, кейинчалик бу иморатни бузишга киришган бўлишади-ю, аслида унинг бир қисмини ҳаммомга, қолганини ошхонага айлантиришади. Ундан ҳам кейин ҳовлининг ўртасидан девор солишади. Девор ҳовлининг Э.Харакчиевага тегишли қисми томонга карийб 1,5 метр силжитиб қурилади.

Мулкий ҳуқуқи топталган Э.Харакчиева 1991 йилда Самарқанд шаҳрининг Темирйўл тумани ижроия қўмитасига мурожаат қилади. У ердагилар уй-жойларини техник рўйхатга олиш бюросига йўллашади. БТИдаги мутахассислар негадир ҳовлининг чизма режасига учбурчакли ер майдонини қўшишади. Дарвоқе, мазкур ҳовлининг Харакчиева яшайдиган томони жарлик ёқасидаги очиқ майдонга туташ. Фикримизча, БТИдагилар шу йўл билан Харакчиевани тинчлантириб, масалани ҳал этишмоқчи бўлишган, шекилли. Лекин Самарқанд шаҳар архитектура режалаштириш бошқармаси ҳовлининг Харакчиевага тегишли қисми чизмасига қўшилган учбурчак ер майдонини геофизик нуқтаи назардан фойдаланишга яроқсизлигини таъкидлаб, ҳисобдан чиқариш ҳақида 1993 йил 16 апрелда БТИга расмий хулоса беради. Худди шундай хат 1993 йил 13 августда Темирйўл туман ҳокимлигига ҳам жўнатилади. Натижа бўлавермагач, архитектура — планлаштириш бошқармаси раҳбари фуқаро Л.Наумованинг ноқонуний қурилишларини тўхтатишга ёрдам беришларини сўраб Самарқанд шаҳри ҳокимлигига, шаҳар ИИБ бошлиғига, Темирйўл тумани ҳокими ва прокурорига мурожаат қилади. СЭС ходимлари ва ўт ўчирувчи мутахассислар Л.Наумова икки уй орасида қурган ҳаммом санитария ва ёнғин хавфсизлиги талабларига зидлигини, қурилишга рухсат берилмаганини таъкидлайдилар. Ҳатто Севали маҳалла кенгаши йиғилиши ҳам Л.Наумованинг ҳаракатларини нотўғри деб топади.

Балки можаро ўша вақтлардаёқ ҳал бўлиб кетиши мумкин эди. Лекин, назаримизда, юқоридаги ҳамма ҳужжатлар Л.Наумованинг ҳаракатлари ноқонунийлигини тасдиқлаб турган пайтда Темирйўл туман ҳокимининг ўринбосари Х.Холматов имзоси билан Л.Наумовага 1993 йил 29 мартда йўлланган расмий жавоб калавани чувалаштириб юборган. Хатнинг дастлабки қисмида ҳовлининг учдан бир қисми Наумовалар томонидан Э.Харакчиевага сотилгани, шунга кўра Наумоваларга 332 кв.м ер майдони, Харакчевага 144кв.метр майдон тегишли эканлиги, баҳсли учбурчак шаклидаги майдон бу ҳисобга кирмаслиги, бинобарин ўртадаги девор Наумовалар томонига 1,43 метр силжитилиши зарурлиги айтилган.

Афсуски, шу хатдаги қуйидаги сатрлар бу фикрни инкор этади: «Юқорида айтилганлар асосида комиссия ўрта тўсиқ деворни жойида қолдириб, баҳсли учбурчак ер майдонини Харакчиева ихтиёрига бериш керак, деб ҳисоблайди».

Битта юқори-бўйсунув тизимидаги идораларнинг зиддиятли хулосалари, ҳатто битта хатдаги қарама-қарши фикрлар икки қўшнининг шикоятбозлигини кучайтириб юборади.

Самарқанд шаҳар ҳокимининг фармойиши билан тузилган нуфузли комиссия 1994 йил 10 июнда Л.Наумовага деворни бузиш учун ўн кунлик муҳлат берди. Акс ҳолда Темирйўл туман уй-жой қурилиш бошқармасига мажбурий бузиш топширилди. Ўн беш кун ўтиб, мазкур ишни Темирйўл туман суди кўрди. Лекин ҳеч нарса ўзгармади. Вилоят суди ишни такрорий судловга қайтарди. Самарқанд шаҳар судида иш 1996 йил 18 июлда қайта кўрилди. Унинг қарори яна бекор қилинди.

Чунки аввалги қарор деярли сўзма-сўз такрорланган, тўғрироғи ўзгаришга эришилмаган эди.

Э. Харакчиева шунча идоралар эшигининг турумини бузиб ҳеч бир натижага эришолмагач, Л.Наумова гўёки қарши ҳужумга ўтади. Вилоят судига даъвогар сифатида шикоят ариза ёзади. У бу баҳсда жиддий мағлубиятга учрашини ҳали билмасди. Икки ой давомида ишни ўрганиш жараёнида Л.Наумованинг бирорта даъвоси тасдиқланмади ва қаноатлантирилмади. Вилоят суди ҳовлини қайта бўлиш ҳақида қарор чиқарди. Ўзбекистон Олий судининг Машҳура Сафоева раислигида ўтган фуқаролик ишлари коллегияси мажлисида ҳам Самарқанд вилоят судининг ушбу қарори тўла тасдиқланди. Қарор шаҳар судига ижро учун юборилганига ҳам уч ой бўлаяпти. Икки қўшнининг тўрт қарич ер устдаги беш йиллик можаросига сабабчи девор қачон йиқитилади, ёки силжитилади? Бу ишни ўзининг қонуний мулки тегишли ер майдонига эга бўлишни истаган Э.Харакчиева бажарадими? Ёки суд қарорини бажарувчи мутасадди идоралар ушбу қарор ижросини таъминлай оладими? Қонунни бузган, бировнинг ер майдонини ўзбошимчалик билан эгаллаган Л.Наумова эндиликда қайсарлик қилиб суд қарорини бажаришдан бош тортаяпти: «Кимга керак бўлса, деворни бузиб, қуриб олаверсин» — демоқда. Шунча йил жабр чеккан, қадри ва ҳуқуқи топталган, маънавий — руҳий эзилган Э.Харакачиева оиласининг азоблари қачон барҳам топаркан? ...

Р.ҚУРБОНОВ,
«ИШОНЧ» мухбири.

Дилором Усанова Сирдарё вилояти қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасига қарашли «Сайҳунобод» пахта тозалаш корхонаси қошидаги уруғчилик тажрибахонаси мудираси. У айни пайда фарзандлар тарбиясида ҳам кўпларга ибрат бўла булади.

Н.АЛМУРОДОВ олган сурат.

КУН ТАРТИБИДА: «ОБУНА — 98»

Жиззах вилоят касаба уюшмалари Кенгашининг навбатдаги раёсат йиғилиши бўлди. Унда «Ишонч», «ишонч—Доверие» газеталарига 1998 йил учун обунани ташкил этиш масаласи муҳокама қилинди. Йиғилишда ҳар иккала газета Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини мустаҳкамлашда, ҳукуматимиз олиб бораётган одилона сиёсатни халққа етказишда, касаба уюшмалари ҳаёти ва фаолиятини кенг ёритишда жонкуярлик кўрсатаётганлиги алоҳида таъкидланди. Эндиликда оммавий нашр ҳисобланган «ишонч» ва «ишон-Доверие» газеталарининг бир маромда чиқиб туришини таъминлаш учун уни қўллаб-қувватлаш лозимлигини сўзга чиққанлар таъкидладилар.

Раёсат «Ишонч», «Ишонч—Доверие» газеталарига обунани уюшқоқлик билан ташкил этиш мақсадида штаб ташкил этди ва саккиз кишидан иборат штаб таркибини ҳамда штабнинг иш режасини тасдиқлади.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

Биздан сўрадингиз

Саволларга ҳуқуқшунос Анвар Муродов жавоб беради

— Мен ишхонада жароҳат олиб, биринчи гуруҳ ногирони бўлиб қолдим. Қонунчиликда қандай ҳуқуқ ва имтиёзлар белгиланган? Шулар ҳақида тушунча берсангиз.

Нодир АБДУВАЛИЕВ,
Фарғона вилояти

— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 1 февралда қабул қилинган «Ходимларга уларнинг меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши ёки саломатлигини бошқа хил шикастланиши туфайли етказилган зарарни иш берувчилар томонидан тўлаш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида»ги 48-сонли қарорига биноан меҳнат жароҳатлари туфайли қилинган қўшимча харажатларни жабрланувчига тўлаш қуйидагича белгиланган:

Етказилган зарар учун жавобгар бўлган иш берувчи жабрланувчига, ўртача ойлик иш ҳақидан ташқари, меҳнат жароҳати туфайли қилинган қўшимча харажатларни ҳам тўлашга мажбурдир. Тўланадиган бундай харажатларга протезлаш, жабрланувчини парвариш қилиш, бориш ва келиш йўл харажатлари, зарур ҳолларда эса жабрланувчини кузатиб борувчи шахснинг ҳам йўлкира харажатлари, махсус транспорт воситалари ва бошқаларни сотиб олиш, (агар у ДЭМК томонидан ёрдамнинг ушбу турларига муҳтож деб топилган ва уларни тегишли ташкилотлардан бепул олмаган тақдирда), шунингдек, жабрланувчи билан иш берувчи ўртасида зарарни тўлаш бўйича баҳс пайдо бўлганда ҳамда баҳс жабрланувчи фойдасига ҳал бўлган ҳолларда адвокат ёллаш учун давлат баҳслари бўйича қилинган харажатлар киради.

1-гуруҳ ногиронлари учун ДМЭКнинг ўзганинг парваришига муҳтожлик ҳақидаги хулосаси талаб қилинмайди (улар махсус тиббий парваришга муҳтож бўлган ҳоллар бундан мустасно). Ёрдамнинг бир нечта турларига муҳтож бўлган жабрланувчига ёрдамнинг ҳар бир турини олиш билан боғлиқ харажатлар тўланади.

Қўшимча харажатлар миқдори тегишли ташкилотларнинг счётлари ва бошқа ҳужжатлар асосида ёхуд жабрланувчи томонидан ушбу харажатлар қилинган вақтдаги нархларга мувофиқ аниқланади.

Махсус тиббий парваришга муҳтож бўлган жабрланувчилар учун қўшимча харажатлар энг кам иш ҳақининг икки баравари миқдорида белгиланади.

Уй шароитида парвариш қилиш билан боғлиқ қўшимча харажатлар энг кам иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида белгиланади. Ҳам махсус тиббий, ҳам уй шароитидаги парваришга муҳтож бўлган жабрланувчига уй шароитидаги парвариш билан боғлиқ харажатлар махсус тиббий парвариш харажатларига қўшима равишда тўланади.

Жабрланувчини парвариш қилиш учун қўшимча харажатлар, уларнинг ким томонидан амалга оширилишидан қатъий назар тўланади.

Махсус транспорт воситаларини сотиб олиш ва уларни асосли тузатиш учун харажатлар уларнинг қиймати доирасида тўланади.

Жабрланувчининг санаторий-курортда даволанишига муҳтожлиги ҳақида ДМЭК хулосаси мавжуд бўлган тақдирда унга, ҳар йилги меҳнат таътилидан ташқари, даволаниш учун қўшимча таътил берилади. Даволаниш учун берилган таътил вақти учун тўлов ҳар йилги таътил тўлови учун белгиланган қоидаларга мувофиқ амалга оширилади. Даволаниш давридаги зарарни тўлаш умумий асосда амалга оширилади. Жабрланувчи, шунингдек, уни кузатиб борувчи шахснинг йўлкира харажатларини тўлаш миқдори хизмат сафари тўғрисидаги қонунчилик ҳужжатларида белгиланган тартибда аниқланади.

Йўқотилган иш ҳақини тўлашдан, зарарни тўлашнинг бошқа турларидан ташқари, иш берувчи жабрланувчига бир йўла бериладиган нафақа тўлайди.

Бир йўла бериладиган нафақа миқдори жамоа шартномаси (битими) билан белгиланади ва у жабрланувчининг бир йиллик иш ҳақидан кам бўлмаслиги керак.

* * *

— Баъзи бир жузъий сабабларга кўра, менинг туғилган йилим, яъни ёшим бир неча йилга кичик этиб, ҳужжатларда кўрсатилган. Аслини олганда мен кейинги йил пенсияга чиқишим керак. Ўз ёшим — туғилган йилимни тузатиб, ҳужжат тўғрилашнинг иложи борми?

Муҳаммад МАҲМУДОВ,
Бухоро шаҳри.

— Амалдаги қонунга кўра, нимаики иш юзасидан ҳужжатлар расмийлаштирилмасин, шу жумладан пенсияга чиқишда ҳам паспорт асосий ҳужжат бўлиб ҳисобланади. Агар расмий қоғозларда (паспорт, туғилганлик ҳақида гувоҳнома, никоҳ тўғрисидаги гувоҳнома, хўжалик ва меҳнат дафтарчалари ҳамда бошқа қоғозлар), ҳар хил саналар кўрсатилган бўлса, ёшни аниқлаш масаласини туман ҳокимияти қошидаги ёшни аниқлаш комиссияси кўриб чиқиб, ҳал қилади.

Демак, Сиз барча ҳужжатларингиз ва далилларингиз билан мазкур комиссия ҳайъатига мурожаат этинг. Агар улар сизнинг ёшингизни пенсия ёши даври деб аниқлашса ва белгилашса, у ҳолда пенсия тайинлаш масаласи ижобий ҳал қилинади.

* * *

— Мен вилоят ўқитувчилар малакасини ошириш институтида илмий ходим бўлиб хизмат қиламан. Маориф ходимлариники каби имтиёзли пенсия олиш масаласини ҳал қила олмаётганлигим сабабли, шу ҳақда тўлиқ маълумот беришингизни сўрайман.

Бахтиёр ҲАЙИТХЎЖАЕВ,
Самарқанд вилояти.

— «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунига асосан, ўқитувчиларга ҳамда бошқа маориф ходимларига махсус иш стажи камида 25 йил бўлган бўлса, эркаклар 55 ёшга, аёллар 50 ёшга етганларида имтиёзли қарилик пенсияси тайинланади.

Лекин бунда, Олий ўқув юртларининг ўқитувчи ва илмий ходимлари кўзда тутилмаган. Шу жумладан, малака ошириш институтларининг ўқитувчи, педагоглари маориф ходимларига белгиланган имтиёзлардан фойдаланиш ҳуқуқига эга эмаслар.

ШАРҚНИНГ БЕТИМСОЛ ЖАВОҲИРИ

ТАРИХ ҚЎРИҚХОНАСИДАГИ ИЗЛАР

Дунёда тарихий шаҳарлар кўп. Лекин уларнинг ҳеч қайсиси Хива, Ичон қалъа каби тарихий ёдгорликларини бир бутунликда, яхлитликда, шаҳарча ҳолатида сақлаб қолган эмас. Ичон қалъага кирар экансиз, ўзингизни хаёлан Ўрта аср шарқ шаҳрига тушиб қолгандек ҳис қиласиз. 26 гектарлик қалъанинг ҳар бир биноси, мадраса-ю масжиди, минора ва хонақолари, йўллари, қудуқлар, ғиштлар, ҳатто у ердаги дарахту гиёҳлар ҳам ўтмишга дахлдор эканлигини англайсиз. Кечмишни яхлит, тўла намоён қиладиган бундай тарихий шаҳарлар дунёда ниҳоятда кам. Шу маънода Ичон қалъани тарих қўриқхоналаридан бири дейиш мумкин.

Бу тарих қўриқхонасидаги осори-атиқалар, ёдгорликларнинг сонини ҳар ким ҳар хил белгилайди: биров элликта дейди, бошқаси юзта ҳисоблайди, баъзилар назарида эса улар юз элликтадан ҳам ошиқ. Бундай саноқнинг бўлиши табиий, чунки тарихга ҳар ким билганича баҳо беради, биров бутунлай бошқа фикрни айтиши мумкин. Лекин гап бу ердаги ёдгорликларнинг сонида эмас, уларнинг тарихий бойлигимиз сифатида бизга етиб келганида.

Хива аждодларимизнинг шаҳарсозликдаги барча анъаналари жамланган ҳолда барпо этилган. Яъни, унда шаҳарсозлик тарихимиз ҳам мужассамлашган. Дишон қалъа, унинг бағрида Ичон қалъа. Ичон қалъа хандақ ва девор билан ўралган. Ичон қалъа ичида эса Арк, Арк ичида эса Кўҳна Арк. Бизнинг шаҳарларимиз ана шундай тарзда қурилган. Қалъа ичида қалъачалар қуриш меъморчилигимиз анъаналарини, ютуқларини кўрсатиш билан бирга тараққиётимиз босқичларини ҳам намоён этади.

Шаҳар бир пайтлари 16 дарвозадан иборат бўлган. Эндиликда шундан 4 та дарвоза қолган: Тош дарвоза, Ота дарвоза, Боғча дарвоза, Полвон дарвоза. Бу тўртта дарвоза шаҳарни бугунги кунда ҳам шарқ, жануб, шимол, ғарбдан келадиган марказий йўллар билан боғлайди.

Хивадаги бизгача етиб келган энг қадимий ёдгорликлардан бири Тош дарвоза ҳисобланади. Тарихчилар ҳисобига кўра, у VII-XII асрлар оралиғида барпо этилган. Табиийки, бу дарвоза асрлар давомида табиий офатлар, урушлар натижасида неча бор бузилиб, неча бор тикланган. Асримизнинг 80-йилларининг охирларидан бошлаб дарвоза таъмирланди ва эндиликда унинг асл қиёфасини кўриш мумкин. Солномачиларнинг гувоҳлик беришича, бу дарвоза олдида катта майдон бўлган. Бу майдонда шоҳлар, хонлар, беклар бошчилигида тўйлар, томошалар ўтказилган. Лашкарларнинг жангларга тайёргарлиги синалган.

Тош дарвоза VII асрга мансуб деб ҳисобланса-да, аслида тарихимизнинг бундан ҳам қадимийроқ даври ҳақида маълумотлар беради. Келинг, тасаввуримизга жиндай эрк берайлик. Дарвоза ялангликка қурилмаслиги маълум. Бу ерда аввалдан қалъа мавжуд бўлган ва унинг кўплаб дарвозалари қатори Тош дарвоза ҳам барпо этилган. Агар ҳар бир қалъанинг қурилиш ва унинг дарвозалар билан бандланиши қисқа фурсатларда кечмаслигини фикран чекламасак, Тош дарвоза тарихи Хиванинг VII асрдан илгариги 200-300 йиллик кечмиши билан боғланишини англаш қийин эмас. Қолаверса, қалъанинг девор билан ўралиши ва дарвоза билан бандланиши шаҳарнинг илк пайдо бўлиш даврига эмас, тараққиётининг кучайган даврига хосдир. Демак, бундан Тош дарвоза Хиванинг XII аср ҳаётидан эмас, IV-V аср ҳаётидан гувоҳлик бериши аниқ.

Х асрда қурилган деб ҳисобланадиган Кўҳна Арк ҳақида ҳам шундай фикрларни билдириш мумкин. Айни пайтда, Арк — шоҳлар, хонлар яшайдиган маскан. Бундай масканлар эса аксарият ҳолларда шаклланиб бўлган қалъа ва шаҳарларда қурилган. Демак, Кўҳна Арк Ичон қалъа қурилиб бўлингач, барпо этилган десак, бу ерда ундан ҳам тарихийроқ ёдгорликлар мавжудлиги аниқ бўлади. Ичон қалъадаги Арк эса икки қисмдан иборат. Биринчиси Кўҳна Арк, иккинчиси Янги Арк, Кўҳна Арк хоразмшоҳлар сулоласидан олдин барпо этилган бўлса, Янги Арк Хиванинг энг маърифатли, улуғ хонларидан бири Муҳаммад Раҳимхон Соний Феруз даврида қурилган. Ҳар иккаласи ҳам гўзалликда, иморатсозликда тенгсиздир.

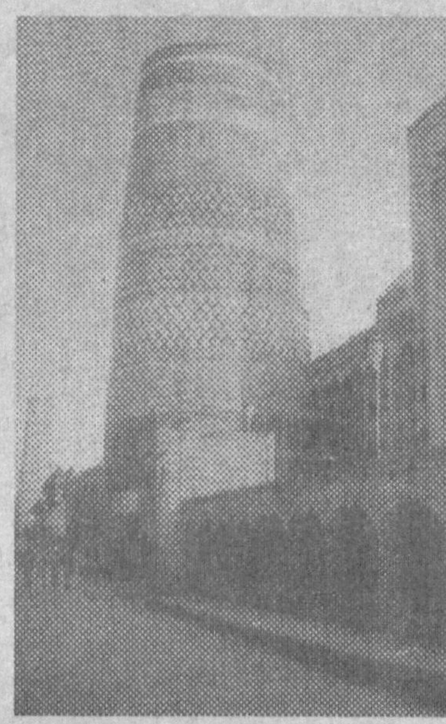

Хиванинг Х асрга оид ёдгорликлари ҳисобланган Хейвақ, Жума масжиди ва минораси хусусида ҳам шундай фикрларни билдириш мумкин. Шаҳарда қудуқлар, умуман, сув ҳавзалари (Бундай ҳавзалар ҳар бир мадраса, масжид, карвонсарой ва зиёратхоналарда бўлган) ниҳоятда қадрланган. Бунинг сабаби маълум. Аввало, шаҳар Амударёдан анча четда бўлган, сув олиб бериш машаққат билан кечган. Қолаверса, Хива бир томондан Қорақум сарҳадлари билан туташиб кетган. Шимолдан, ғарбдан келадиган карвонлар учун у оби ҳаёт манбаи ҳам бўлган. Ер остидаги энг чучук сув манбаи шаҳарликларнинг бойлиги ҳисобланган. Шу сабабли ҳам Хива номи билан боғлиқ ривоятларнинг аксарияти сувга боғланган ҳолда кечади.

Ичон қалъанинг энг қадимий обидаларидан бири Жума масжидидир. Масжид Хоразмда ислом дини гуллаб-яшнаган, бу диннинг етук намояндалари етишиб чиққан пайтда қурилган. У аввал шоҳликдаги, кейин хонликдаги бош масжидлардан ҳисобланган. 273 устунли бу иморат бағрига 10 мингдан 15 мингга қадар намозхонлар жо бўлган. Масжидни айланар экансиз, бу ердаги ҳайратомуз қурилиш техникаси инсон ақлини шошириб қўяди. Яна бир нарса — бугунги кунда масжидда Х асрдан XX асргача бўлган Хоразм ёғоч ва тош ўймакорлигининг юксак намуналарига дуч келасиз. Бу бежиз эмас. Табиат ҳамда даврларнинг ҳуружларига дучор бўлган ва бузилган масжиднинг бирор қисмини ҳар бир давр усталари олдинги устозлар анъаналарини давом эттирган ҳолда ўз ёғочсозлик, ўймакорлик маҳоратларини қўшган ҳолда қайта тиклаганлар. Шу тариқа масжидга хоразмлик усталарнинг барча авлодлари вакилларининг меҳнати синган.

Масжид қурилиши учун дастлаб Хоразмнинг ўзидаги тут ва гужумларнинг ёғочлари ишлатилган бўлса, кейинчалик улар ёнига Ҳиндистон, Эрон, Ироқ каби мамлакатлардан келтирилган ёғочлар ҳам қўшилган. Бошқача айтганда, ҳар бир устунда бир давр ва аср нафаси сезилиб туради.

Хивада масжидлар кўп бўлмаган. Қадимий масжидлардан уч-тўрттаси бизнинг давримизгача етиб келган. Оқ масжид, Саитбой масжиди ва яна икки-уч масжид. Бундан баъзилар, эҳтимол, масжидлар шўролар даврида буздириб юборилгандир, дер. Тўғри, ўша даврда айрим ёдгорлиқлар буздирилган. Лекин масжидлар сони, барибир кам бўлган. Исломнинг ўзи бир жойда масжидлар сони кўп бўлишини қоралаган. Негаки, ислом намозхонлик, дину имон билан бирга одамлар ўртасида яқинлик бўлиши, диндошларнинг ҳамкорлиги, бирлиги мустаҳкамланишини ҳам ёқлаган. Масжидларнинг кўплиги одамларнинг бир-биридан узоқлашишига хизмат қилади, деб қаралган. Шу сабабли масжидлар ҳонлик марказида кам қурилган.

Хива хонлигида, аксинча, бошқа нарса — мадрасалар ниҳоятда кўп бўлган. Агар Хива XVI аср охирларида хонлик деб эълон қилиниб, 1920 йилнинг сентябригача даврида 50 та хон ҳукмронлик қилиб ўтган бўлса, шуларнинг деярли ҳар биридан, бошқа иморатларни ҳисобга олмаганда ҳам, биттадан мадраса мерос бўлиб қолган. Арабхон, Шерғозихон, Муҳаммад Амир Иноқ, Қутлуғмурод Иноқ, Оллоқулихон, Абдуллахон, Муҳаммад Раҳимхон Соний мадрасалари шулар жумласидандир. Булардан ташқари, хонлар мадрасалари ёнига улар қўл остидаги тўралар, мирзабоши, ясовулбоши, девонбегилар, беклар, бойлар томонидан қурдирилган мадрасаларни ҳам қўшадиган бўлсак, илм-маърифат бу ерда нечоғлик қадрланганини англаш мумкин.

Муҳаммад Аминхон Оллоқулихон ўғли Хива тахтида ўн йил ўтирган, холос. У шу давр мобайнида Хива хонлиги пойтахтини Кўҳна Урганчга — хоразмшоҳлар салтанати марказига кўчирмоқчи бўлган. У ерда бир неча иморатлар қурдирган. Хоразмбоғни барпо эттирган. Эндиликда ярим минор номини олган минорани қурдира бошлаган. Бироқ уруш туфайли у жанг майдонида ўлдирилган. Оқибатда орзулари ушалмай қолган. Ярим минор ҳам нияти ушалмай қолган устанинг иши сифатида эмас, урушга қарши хитоб қилиб чиқаётган ярим вужуд-хоннинг ярим армони тарзида бизга мозийдан хотира бўлиб етиб келган. Муҳаммад Аминхон тимсолида фақат Хива хонигина эмас, унинг қалбидаги илм-маърифат чироғи ҳам ўчирилган.

Қадим Туронга ташриф буюрган сайёҳлардан бири «Самарқанд гўзаллиги, Бухоро ислом қудрати, Хоразм, Хева донишмандлар ўчоғи эканлиги билан мени лол қолдирди», — деб ёзганди. Бу кўҳна шаҳарнинг илм-маърифат боғидаги қудратини кўрсатади. Хонликда норасмий маълумотларга кўра, 360 мадраса, 20 мингдан ортиқ мактаб бўлган. Шундан тенг ярми хонлик маркази Хивада фаолият кўрсатган.

Дунёга машҳур хоразмлик олимлар Ал-Хоразмий, Нажмиддин Кубро, Паҳлавон Маҳмуд, Рашидиддин Ватвот, Ҳайдар Хоразмий, Шайх Нажмиддин Розий, Абулғози Баҳодирхон, Огаҳий, Феруз кабилардан ташқари юзлаб ижодкорлар мана шу мадрасаларда таҳсил кўрганлар. Айни пайтда, тарихчилар Бағдоддаги академия кутубхонасида фақат Хевақий тахаллуси билан ижод этган 56 аллома ва шоҳнинг бир неча юзлаб жилдлик асарлари мавжудлиги ҳақида маълумот берадилар.

Шоҳ ва аллома Абулғози Баҳодирхон тарихимизга оид асарларидан ташқари, дунё харитасини яратган. Унинг бу кашфиёти ҳозирги пайтда Голландиянинг Лейден шаҳрида сақланмоқда. Рабғузий, Сайфи Саройи, Огаҳий, Феруз асарларининг асл нусҳалари эса Москва, Санкт-Петербург кутубхоналари хазинасидан ўрин олган. Миср, Ҳиндистон, Англия, Франция музейларида, кутубхоналарида ҳам ҳоразмийлар асарлари бор. Хева нафақат хоразмлик шоирлар, алломалар учун илм бешиги бўлган, бу ерда Махтумқули, Ажиниёз каби бошқа халқлар вакиллари, эронлик, туркиялик, ҳиндистонлик, ироқлик ижодкор мутафаккирлар ҳам таълим олишган.

Хиванинг тарих олдидаги хизматлари ана шундай улуғ бўлган. Бироқ шунга қарамай, шўро тарихчилари илм-маърифатни ғоят улуғлаган, халқи учун кўплаб мадрасалар барпо эттирган, буюк асарлар яратган Хива хонларини қонхўр, жаллод деб ёзишдан нарига ўтмайдилар. Ичон қалъада тарихнинг ўлмас меросини, ҳайратомуз обидаларини яратган халқни саводсиз деб аташдан уялмайдилар. Улуғ хоразмийлар, хевақийлар битиб кетган нодир асарлар нашр этилмади...

Юрт истиқлоли ҳамма нарсани холис баҳолаш имконини берди. Хива тарихи, ҳам, бу тарихни яратишга хизмат қилган буюк шахслар фаолияти ҳам, аждодларимиз тақдири ҳам ҳаққоний ёритила бошланди. Бошқача айтганда, тарих қўриқхонасидаги излар қайта тикланадиган келажакка хизмат қиладиган бўлди.

КАМОЛ МУҲАММАД ЁҚУБ.

ТЎЙГА ПЕШВОЗЛИК ҚАНДАЙ?

Ҳа, қадим Хива олам ошиқаётган муқаддас маскан, қадим зиёратгоҳ, ҳар қадами мўъжиза шаҳар. Бу йил октябрь ойида шаҳарнинг 2500 йиллик юбилейи кенг нишонланади.

Тўй олдидан шаҳар мутасаддиларига олиб борилаётган тадбирлар юзасидан савол билан мурожаат қилдик:

— Олиб борилаётган ишлар мутасаддиларни қониқтиряптими, ишлар кўнгилдагидек йўлга қўйилганми?

Р. БОБОЖОНОВ, Хива шаҳар, туман ҳокими муовини, «Ичонқалъа» мажмуасида қурилиш ва ободонлаштириш штаби бошлиғи:

— Хива шарқ жавоҳири, Ўзбекистон фахри, Хоразмнинг кўз қорачиғи. Бу табаррук шаҳарнинг тўйини ҳар томонлама кўнгилли сермазмун, унутилмас қилиб ўтказиш учун эътибор кун сайин ошиб боряпти. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Хива шаҳрининг 2500 йиллик юбилейини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш юзасидан қабул қилган қарори муҳим аҳамият касб этмоқда. Давлат хазинасидан 80 миллион сўм ва маҳаллий бюджетдан ҳам шунча миқдорда маблағ ажратилиши қурилиш, таъмирлаш, ишларини тезкорлик билан сифатли давом эттиришга сарфланяпти.

Шу кунларда Ичонқалъа ва Дешонқалъада таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда. 13 ёдгорлик тўла таъмирланди. Карвонсарой, Жума масжиди, Тошҳовли, Оллоқулихон Мадрасаси, Ичонқалъа деворлари, Қибла Тозабоғ мажмуи, уста қурувчилар томонидан бекаму кўст таъмир этиляпти. Қадимда Хевада атрофга салқин ҳаво уфурувчи, атрофида сөз-суҳбат кечалари ўтказиладиган ажойиб ҳовузлар бўлган. Юбилей баҳонасида улар ҳам асл ҳолига келтириляпти. Шу кунларда Ота ҳовуз, Бол ҳовуз таъмирланиб, унинг ўртасига ва гир атрофига фавворалар ўрнатиляпти.

Катта теннис корти қурилмоқда. Бу ерда халқаро мусобақалар ўтазиш ҳам кўзда тутилган. Маданият ва санъат саройи қурилишига асос солинди. Истироҳат боғлари, кўчалар, хиёбонлар тўй шарофати билан кенгайтириляпти, кўркам ва обод бўляпти. Ариқ ва анҳорлар тартибга келтириляпти. Кейинги йилларда Хивада гулзорлар кўпаймоқда. Йўл ва йўлакларда Тошкентдан келтирилган махсус чиройли ғишт(пилита)лар ётқизилмоқда.

Табаррук зиёратгоҳ — Паҳлавон Маҳмуд мақбараси ичкариси ва ташқариси жуда нозик дид ва ҳафсала билан қайта таъмирланди. Шаҳар бозори ҳам кенгайтирилди. Қадим услубда миллий нақшлар билан қурилган дўконлар, расталар кўпайтирилди. Иккита барча қулайликларга эга меҳмонхона қайтадан таъмир этилди.

Ишларнинг боришини яна жадаллаштириш мақсадида Хива шаҳар, туман ҳокими, М. Р. Мадаминов бошчилигида тараддуднинг бориши тез-тез таҳлил қилиб турилади. Вилоят ташкилот ва корхоналарнинг раҳбарлари ўз ёрдамлари ва маслаҳатларини аяшмаяпти. Ҳали қурилиш ва таъмирлаш ишлари анчагина. Ҳозиргидан яна икки баравар ишчи кучларини кўпайтиришимиз керак. Вақт оз қоляпти. Ҳаялласак бўлмайди.

А. ОТАЕВ, шаҳар, туман ҳокими муовини:

— Юбилейга қарата маънавият, маданият жабҳасидаги тадбирлар изчил амалга ошириляпти. Барча ташкилот, муассаса, корхона, ўқув юртларида кечалар, учрашувлар ўтказиляпти.

Қатор билим масканларида илмий анжуманлар бўлиб ўтмоқда. 20-22 май кунлари Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси Кенгашининг Хиванинг 2500 йиллигига бағишланган кичик олимпиада республика финал мусобақалари ҳам шаҳримиздаги катта спорт мажмуида ўтказилди. 13-20 июнь кунлари ЮНЕСКОнинг ташаббуси билан шаҳримиз юбилейига бағишлаб Парижда ўтказилган тантаналарда хиваликлар ўз кўргазмаси, санъати билан иштирок этиб, олқишларга сазовор бўлишди.

Хива шаҳар мактабларининг ёш рассомлари ўртасида қадимги ёдгорликларнинг манзаралари ифодаланган расмлар бўйича кўрик-танлов ўтказилди. Шаҳар, туман, хотин-қизлар кенгаши «Нафосат» ижодкорлар клуби билан ҳамкорликда «Хива қизлари Хива ҳақида» мавзусида мунозара, баҳс кечалари уюштирди.

Юбилей муносабати билан яна бир хайрли иш амалга оширилмоқда. Ичонқалъадаги Матпанобой мадрасасида «Маънавият ва маърифат» музейи ташкил этиляпти. Сўнгги пардозлаш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Музейда қадим шаҳарнинг ўзига хос қадриятлари ўз аксини топади.

Юбилейга бағишланган янги китоблар, йўл кўрсатгичлар, буклетлар, тарихий обидалар акс этган нишонлар тайёрланади. Бироқ ҳали юбилей олди маданий — маърифий тадбирлар тўла-тўкис рўёбга чиқарилаётгани йўқ. Не-не машаққатлар билан ўртага келтирилган «Хива қомуси»ни чоп эттириш муаммо бўлиб турибди. Хивамизнинг бутун бўй-басти яққол акс этган бу асарни чоп этиш учун ҳомий ташкилотлар топилади ва улар ўз саҳоватини аямасалар деб умид қиламиз.

Р. РАҲИМОВ, «Хива-2500» жамғармаси директори:

— Хивада бажарилаётган кенг кўламдаги ишларни амалга ошириш учун кўплаб маблағ талаб қилинади. Жамғармамиз бу борадаги ишларни тезлатиш мақсадида ташкил этилган.

Шу кунларда, шанбалик, ҳайрия, ихтиёрий ажратмалардан келиб тушган жами мамблағимиз 50 миллиондан ошди. Қадим шаҳримиз шарафи, обрўси учун хизмат кўрсатаётган «Хива гилами» ҳиссадорлик жамияти 610 минг сўм. «Жанубгазқурилиш» тресті 550 минг сўм, бадиий совға буюмлари заводи 120 минг сўм, шаҳар ва туман бирлашган касалхонаси 100 минг сўм, шаҳар халқ таълими бўлими 100 минг сўм маблағ ўтказдилар. Бундай саҳоватни тарих, келажак, унутмайди.

Саховат кўрсатмоқчи бўлган олийҳиммат инсонларга ўзҳисоб рақамимизни эслатиб ўтамиз: Хива саноат-қурилиш банки,ҳисоб рақами: 202120008000543941001

Суҳбатдош Абдулла САФОЕВ.

САЙЁҲЛАР САТРЛАРИДАН

Вольфган ШЛОТМАН КАЙЦ, германиялик тилшунос олим.

Хива — Ўзбекистон фахри. Бу ажойиб шаҳарга ташриф буюрганлар бир-бирига туташиб кетган ёдгорликлар ансамблини кўриб, ўзини мўъжизалар орасида, эртаклар диёрида ҳис қилади. Мен тилшунос олим сифатида бу ердаги ҳар бир обида, ҳар бир устун, ҳар тош йўлбошловчининг изоҳларисиз ҳам ўтмишдан ҳикоялар айтиб беришига аминман.

ХЬЮ БЕРНЕБИ,

Англия фуқароси, армия зобити.

Бу шаҳарга қадам ранжида қилганимдан хурсандман. Менинг бобом бундан 120 йил муқаддам Хивага келиб хон ҳазратлари билан учрашган экан. Бобомнинг ўша сафар таассуротлари ҳақидаги китобини совға қилиб олиб келдим.

Мен мотоциклда тўққиз ярим минг километр йўл босиб Хивага келдим. Ёдгорликлар тарихини ўргандим. Бу элнинг раҳбарлари, турли касб эгалари билан учрашдим. Китобимнинг қизиқарли бўлиб чиқиши учун етарли маълумотлар тўпладим. Соғлиқ бўлса, Хива юбилейи арафаси шу китобни нашр қилдириб, азиз хиваликларга етказиш орзуим бор.

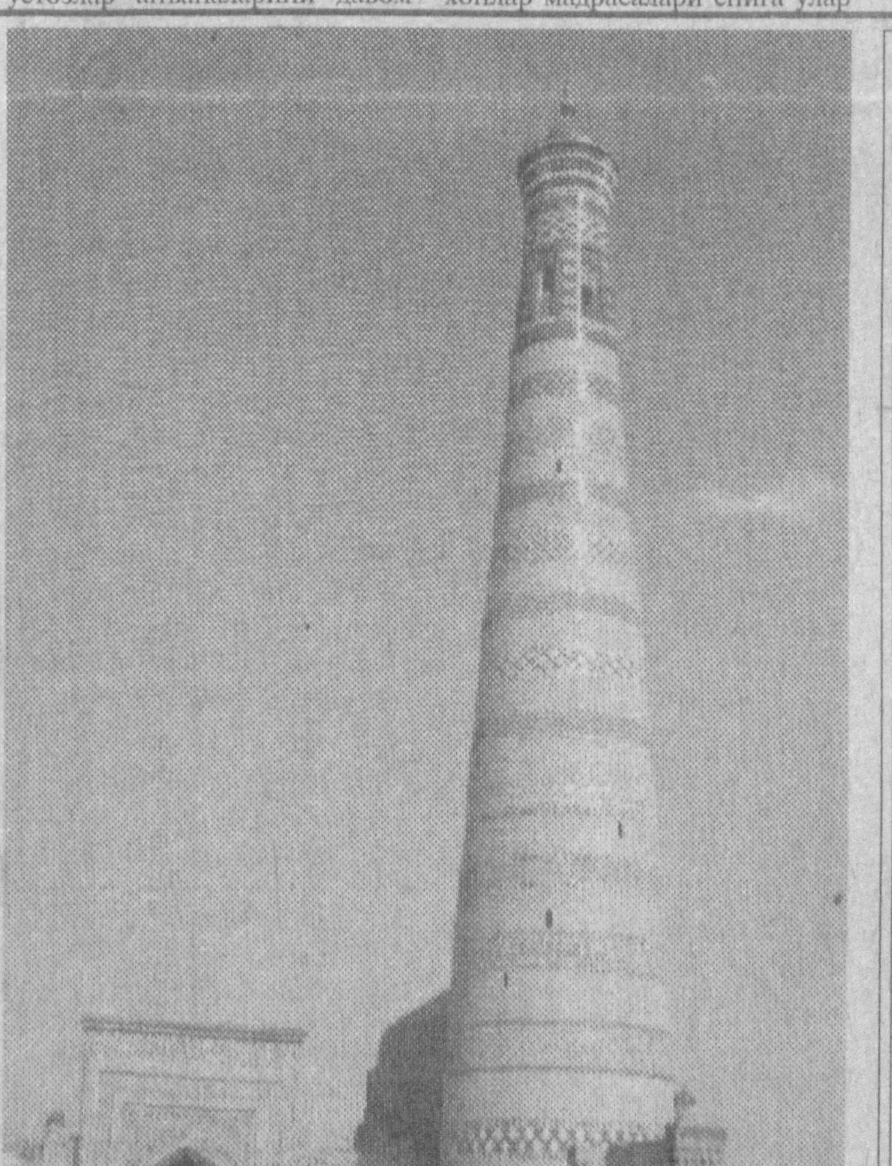

ТИЛДАН ТУШМАС ТОШҲОВЛИНИНГ ТАЪРИФИ

Қадим шаҳримизга ташриф буюрган меҳмонлар Тошҳовли тарихи билан жуда қизиқадилар. Бу муҳташам саройга кирганларида атрофни ҳавас ва ҳайрат билан кузатадилар. Йўлбошловчи ҳикоясига диққат билан берилиб қулоқ тутадилар.

Тошҳовли 1832-1838 йилларда Хива хони Оллақулихон томонидан қурдирилган. Бу бинода хон ва унинг авлодлари яшаганлар. Бино асосан уч қисмдан иборат-кўринишхона, меҳмонхона, ҳарам. Бешта ҳовли бор. Уларда 163 хона жойлашган. Йириклиги, катта саҳнини эгаллаши жиҳатдан Тошҳовли Ўрта Осиёда энг салобатли, тенги йўқ сарой ҳисобланади. Сарой қурилишини уста Тожи Нурмуҳаммад бошлайди. Аммо, уни уста Қаландар Хивақий ўз шогирдлари ва жуда кўплаб кўмакчилар билан салкам ўн йил ичида қуриб битказади.

Ҳар бир ҳовли, ҳар бир хона миллий нақшлар билан безалган, бир-биридан сервиқор устун-ўралар, уларга битилган битиклар кўрганларни сеҳрлаб қўяди. Ота-боболаримизнинг қўли гул асл ҳунарманд бўлганликларидан далолат беради.

1983 йилда Тошҳовлида «Хоразм ҳунармандчилиги» музейи иш бошлади. Хоразмлик ҳунармандлар томонидан ишланган турли буюмлар кўргазмага қўйилган.

Шаҳримизнинг 2500 йиллик юбилейи муносабати билан Тошҳовли ичкариси ва ташқариси қайта таъмирланмоқда.

И. КАРИМОВА,
«Ичон-қалъа» музей қўриқхонаси бўлими мудираси.

ЮБИЛЕЙ БАҲОНА — КЎРКАМ ЧОЙХОНА

ИЧОН-ҚАЛЪАНИНГ ҚОҚ МАРКАЗИДА ҚАД РОСТЛАМОҚДА

Хива азалдан меҳмондўст шаҳар. Ҳар куни жумҳуриятимиз ҳудудларидан, хорижий юртлардан кўплаб меҳмонлар ташриф буюришади. Меҳмонлар қадимий шаҳар бўйлаб, саёҳат қилар эканлар, обидалар бағридаги кўркам масканда ўтириб ҳордиқ чиқариш, бир пиёла чой устида гурунг қилишни орзу қилишлари шак-шубҳасиз. Юбилей баҳона бу орзу рўёбга ошадиган бўлди. Жума масжиди олдида, муқаддас зиёратгоҳ Паҳлавон Маҳмуд мақбарасига бораверишда ажойиб чойхона қурилиши қизғин давом эттирилмоқда. Бу хайрли ишни «Ҳаёт» ҳиссадорлик жамияти жамоаси амалга оширишяпти.

— Бу қурилиш тугалланса, икки мақсадга эришган бўламиз — дейди жамият раиси. Ф. Отажонов. — Биринчидан, Фозилбек мадрасаси яна қайтадан бунёд этилади. Иккинчидан, бу ер ҳамюртларимиз ва меҳмонлар ҳордиқ чиқарадиган оромбахш масканга айланади. Лойиҳачилар, етук мутахассислар, тарихчи олимлар бизга мадрасанинг қадимги ҳолатини аниқ белгилаб бердилар. Унга уйғун ҳолда замонавий услубда чойхонанинг бунёд этилиши шаҳримиз ҳуснига ҳусн қўшиши табиий.

Чойхона қурилишида Д. Юсупов, О. Абдуллаевлар бошчилигидаги энг тажрибали усталар ғайрат билан ишлаяптилар. С.Отажонов, Ш. Паноев, А. Қўшжонов каби усталар маҳорат ва тажрибасини ишга соляптилар.

ХИВАГА ТРОЛЛЕЙБУС БОРАДИ

Узининг 2500 йиллик юбилейига ҳозирлик кўраётган Хива шаҳри аҳолиси шу йилнинг кузида троллейбус қатновидан баҳраманд бўлади. Урганч-Хива оралиғидаги 34 км. масофада троллейбус йўли жадал қурилмоқда. Устунлар ўрнатилиб, симлар тортилмоқда. Германиянинг «Синема Аг» фирмаси бу троллейбус йўлини маблағ ва ускуналар билан таъминлаяпти.

«ҚАДИМ ШАҲАРНИНГ МАФТУНИ БЎЛДИК»

ТУРКИЯНИНГ КУНЁ ВИЛОЯТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ АЪЗОЛАРИ ХОРАЗМ БИЛАН ТАНИША ТУРИБ, ҚАДИМИЙ ШАҲРИМИЗДА БЎЛГАНЛАРИДА АНА ШУНДАЙ ИСТАКЛАРИНИ ИЗҲОР ҚИЛДИЛАР.

Маълумки мустақиллигимизнинг илк бора тан олган Туркия билан иқтисодий ва маданий алоқалар ҳар томонлама давом этиб келмоқда. Ўзбекистон ва Туркия давлатлари ўртасидаги миллий анъаналарни ривожлантириш борасида қатор ибратли (ишлар) тадбирлар амалга оширилмоқда. Хоразм вилояти ва Туркия давлатининг Кунё вилояти ўртасидаги ҳамкорлик бунинг яққол далилидир. Икки томон делегациялари бир-бирлари билан яқиндан мулоқотда бўлиб келишяпти. Олдин шу вилоятга бориб келганлар орасида хивалик ҳамюртларимиз ҳам бор эди.

Яқинда Кунё вилояти ҳокими Зиёвуддин Оқбулут бошчилигидаги делегация вилоятимизнинг йирик корхоналари, ҳиссадорлик жамиятлари, қатор ташкилотларида бўлишди. Шу жумладан Шарқ мўъжизаси ҳисобланган Хивада ҳам бўлишди. Кунё вилояти ҳокими «Қадим шаҳарнинг 2500 йиллиги олдидан ташриф буюрганлигимиздан беҳад шодмиз» деди ва шаҳарнинг меъморчилик ёдгорликларини таъмирлаш учун 1 миллион сўм ажратишларини маълум қилди.

Туркия делегацияси аъзолари Ичон-қалъа музей қўриқхонасининг диққатга сазовор жойларини томоша қилдилар. Ғовуккўл мавзесида жойлашган «Хоразм-Маверапласт» ўзбек-турк қўшма корхонасида бўлдилар.

Юртимиз довруғини таратаётганлар

ПРЕЗИДЕНТ ТАҚДИМ ЭТГАН КОМПЬЮТЕР...

ёрдамида машҳур спортчиларнинг ўйин услубларини, тажрибаларини қунт билан ўргандим, дейди халқаро гроссмейстер Рустам Қосимжонов.

Етмишинчи йилларнинг бошларида хассос шоирларимиздан бири: «Биздан чиқмади сира чемпион», — дея куйиниб ёзган эди. Миллий спортга эътибор берилмаётган, миллий спортчиларимиз собиқ марказ назаридан четда қолиб юрган даврларда бу сўзлар кўнглимиздан бот-бот ўтганлиги рост.

Не бахтки, юрт истиқлоли миллий спортимизни ҳам уйғотди, унинг қаддини кўтарди. Спортчиларимиз жаҳон саҳналарида Ўзбекистон шаънини муносиб ҳимоя қила бошлади. Уларнинг ғалабаси шарафига тупроғимиздан узоқ манзилларда қону-жонимиздан яралган байроғимиз ҳилпираб, мадҳиямиз янграганда, кўзларимиз севинчдан ёшланади. Бундай қувончли лаҳзалар айниқса, шахмат бўйича Тельавивда ўтказилган навбатдаги жаҳон чемпионати вақтида тез-тез такрорланиб турди.

Маълумки, халқаро мусобақаларда эътиборга тушган ҳар қандай спортчининг қаерлик эканлиги сўраб суриштирилади ва табиийки, у ўз мамлакатининг яна бир карра тилга олинишига сабабчи бўлади.

1997 йил Франциянинг Тулуз шаҳрида ўтказилган гроссмейстерлар турнирида юртдошимиз Рустам Қосимжонов ғолибликни қўлга киритган эди. 18 ёшли ўзбекистонлик шахматчининг бу муваффақияти тилларда достон бўлди десак асло муболаға бўлмайди. Бундан ташқари у бошқа халқаро мусобақаларда ҳам муваффақиятли иштирок этиб, ғолиблик шоҳсупасига кўтарилди.

Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат университетининг математика факультети талабаси Рустам Қосимжоновнинг бугунги кунда юртимиз шарафини дунёга таратаётганлиги, унинг маҳоратини ошириш, халқаро мусобақаларда муваффақиятли қатнашишини таъминлаш мақсадида яқинда Президентимиз Ислом Каримов фармонига биноан у «Ўзбекистон белгиси» кўкрак нишони билан тақдирланди.

Шу муносабат билан олимпия шон-шуҳрати музейи Рустам Қосимжоновнинг яқинлари, унинг курсдошлари ҳамда спортимиз мутасаддилари билан гавжум бўлди. Мамлакатимиз раҳбарининг ушбу фармонини Президентнинг давлат маслаҳатчиси Темур Алимов ўқиб эшиттирди ва ёш спортчига юксак мукофотни топширди.

Газетхонларга яхши маълумки, бундан уч йил муқаддам Президентимиз Рустам Қосимжоновга совға тариқасида замонавий компьютер ҳадя қилган эди. Ёш шахматчининг спортдаги янги улкан муваффақиятлари ҳисобга олиниб, у яна мукаммал компьютер билан мукофотланди. Йўлбошчимизнинг бу совғасини бош вазир ўринбосари Алишер Азизхўжаев топширди. Назаримда бу туҳфалар Президентимизнинг истеъдодли ёшлар ҳаётидан доимо бохабарлиги, уларга қулай шарт-шароитлар яратиш борасида мунтазам ғамхурлик кўрсатаётганлигининг ёрқин далилидир. Биз яқинда Рустамжон туғилиб ўсган «Уқчи» маҳалласида бўлиб, у билан дилдан суҳбатлашдик.

— Рустамжон, аввало сизни юксак мукофот билан чин дилдан табриклаймиз. Айтингчи, сиз бу мукофотни қўлга киритаман, деб ҳеч ўйлаганмидингиз?

— Раҳмат, очиғини айтсам, мукофот ҳақида ҳеч ўйлаб кўрмаган эдим. Лекин доимо ҳаёлим олдингилардан яхшироқ натижа кўрсатишда бўлган.

— Бу мукофот курсдошларингиз, айниқса, оила аъзоларингизни жудаям қувонтириб юборгандир?

— Ҳа, тўғри, ўқитувчиларим, курсдошларим мени роса табриклашди. Ҳаммадан кўп қувонган онажоним бўлдилар.

— Нега энди айнан онангиз?

— Биласизми, беш ёшимда мени бу сеҳрли ва мафтункор ўйинга онажоним қизиқтириб қўйганлар. Илк бор шахмат тўгарагига ҳам у киши қўлимдан етаклаб олиб борганлар. Энди мен ушбу бахтиёр кунларни эслаб, волидаи мухтарамамга мингдан-минг раҳматлар айтаман.

— Рустамжон, юқорида болалик тўғрисида сўз очдингиз, айтинг-чи, сиз ҳам дунё ичра бир гўзал дунё бўлган болалигингиз кечган дамларни ҳеч қўмсайсизми?

— Умр оқар дарё дейишади. Дарҳақиқат бу ҳикмат тўғри экан. Вақтнинг шиддаткорлигига иймон келтирган ҳолда болаликнинг ўйинқароқ дамлари кўз ўнгимдан худди кинотасмасидек бирма-бир ўтади. Ҳа, беғубор болалик даврида кечган бетакрор онларни ҳечам унутиб бўлмаса керак. Чунки болалик инсон учун энг муқаддас ҳисобланмиш, умр китобининг муқаддимасидир. Инсон бу даврда кўрган-кечирганларининг барчаси — яхшисиям, ёмониям сатрма-сатр, сўзма-сўз битилади, буни ўчириб ҳам, йиртиб ҳам ташлашнинг иложи йўқ. Демак, болалик кўчаси ҳар қандай қусурлардан ҳоли, озод ва ободдир. Шукрки, бу қутлуғ ва табаррук остона ҳамиша юрагим тўрида.

— Сизга шахматнинг нозик сирларини қунт ва сабот билан ўрганишингизда кимлар устозлик қилган?

— Мен шу пайтга қадар устозим Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий Сергей Тимофеевич Пинчукдек бағри кенг, қаттиққўл инсонни кўрмадим. Бу киши менга кўп бор ёрдам қилганлар. Шунингдек, биринчи устозим Александр Грушевскийдан ҳам розиман. Умуман, мен ҳурмат қиладиган устоз-мураббийлар кўп.

— Рустамжон, сиз айни пайтда Тошкент Давлат университетининг математика факультетида сабоқ олаяпсиз, спортнинг шахмат тури билан шуғулланиш дарсларни ўзлаштиришингизда халақит бермайдими?

— Дарсларни қолдирмайман, уй вазифаларини ҳам ўз вақтида бажараман. Бу борада оиладагиларимиз назорати қаттиқ.

— Энг яхши кўрган шахматчиларингиз ким?

— Мен энг ёқтирган шахматчи — бу Гарри Каспаров. Бугун жаҳон чемпионлари иккита бўлса-да, у барибир энг зўр шахматчи.

— Ўзбекистондан-чи?

— Юртимизда ҳам истеъдодли шахматчилар талайгина. Шулардан менга энг маъқули Г. Серпердир. Негаки, у ниҳоятда кучли ўйнаб қўяди.

— Анъанавий савол — оилангиз ҳақида гапириб берсангиз?

— Отам (раҳматли) ТошДУнинг физика факультетида узоқ йиллар доцент бўлиб ишлаганлар. Ойим Меҳринисо опа уй бекаси. Катта акам Хуршид университетнинг физика факультетини тугатган. У ҳам шахмат бўйича спорт усталигига номзод.

— Бўш вақтларингизда нималар билан шуғулланасиз?

Бўш қолдим дегунча шахмат ҳақидаги адабиётлар, Фишернинг китобини қайта-қайта мутолаа қиламан. Инглиз тили билан ҳам жиддий шуғулланаяпман. Мақсадим — бу тилни мукаммал ўрганиш.

— Президент ҳадя этган замонавий компьютер билан тиллашиш қийин бўлмаяптими?

— Дарҳақиқат, 1994 йилда биринчи марта ўсмирлар ўртасида Осиё чемпиони бўлганимда, менга ўз маҳоратингни оширгин, деб Президентимиз компьютер тақдим этган эди. Ўша кезлари мен — бор-йўғи спорт усталигига номзод эдим. Совғадан ҳаяжонга тушиб насиб қилса «Шахмат бўйича халқаро гроссмейстер» унвонини қўлга киритаман, деб ваъда берган эдим. Мана, орадан уч йил ўтди, шу давр мобайнида мен ўша компьютер ёрдамида машҳур шахматчиларнинг ўйин услубларини, тажрибаларини қунт билан ўрганиб, 1994 йил Венгрияда, 1995 йил Бразилияда бўлиб ўтган ўсмирлар ўртасидаги жаҳон чемпионатида бронза медалини, 1996 йил Макаода 20 ёшгача бўлганлар ўртасида Осиё чемпионатида 2-ўринни, 1997 йил Бирлашган Араб Амирликларида катта ёшлиларнинг Осиё командалар чемпионатида ғолибликни, 1996 йил Голландияда, 1997 йил Франциядаги турнирларда шерикликда биринчи ўринни ва ниҳоят шу йил Тошкентда катталар орасида Ўзбекистон чемпионатида чемпионликни қўлга киритдим. Бундан ташқари мураккаб программаларни ўзлаштиришимда Президентимиз тақдим этган ўша компьютер катта ёрдам беряпти.

— Рустамжон, сизга халқаро шахмат Федерацияси томонидан олий — халқаро гроссмейстерлик унвони берилди. Айтингчи, бу сизни қониқтирадими?

— Мана, энди халқаро гроссмейстерлик унвонини олдим. Бу унвонга 18 ёшгача сазовор бўлганлар жаҳон шахмат тарихида беш киши экан. Мен олтинчиси ҳисобланаман.

— Рустам, келажакдаги режаларингиз қандай?

— Очиғини айтсам, мақсадим — жаҳон чемпиони бўлиш учун жиддий тайёргарлик кўриш. Шу йилнинг ноябрь ойида Корсикадаги йирик халқаро турнирда беллашмоқчиман. Сўнгра бироз ҳордиқ чиқариб, юқори даражадаги доиравий турнирда иштирок этиб, ўзимнинг нималарга қодир эканлигимни синаб кўрмоқчиман. Бундан ташқари 1998 йилнинг январь ойида Линарес (Испания), кейин Вей Канзея (Голландия)даги мусобақаларда қатнашмоқчиман. Ҳозирда устозим Сергей Тимофеевич Пинчук раҳбарлигида ушбу нуфузли мусобақаларга жиддий тайёргарлик кўряпман.

— Тенгдошларингизга қандай тилакларингиз бор?

— Бекор юришмасин, чекишмасин, ота-онасининг айтганини қилишсин, яна спортнинг бирор тури билан мунтазам шуғулланишсин.

— Суҳбатимиз ниҳоясига етгач, унинг мураббийси Сергей Пинчук келиб қолди. Мураббий ўз шогирди ҳақида шундай деди:

— Рустамжонни машғулотларга қабул қилишда ҳеч иккиланмаганман. Кўриб турибсиз, ишончимни оқлаяпти. Ҳар қандай машғулотларга ўз вақтида келиши, дам олиш кунларида ҳам ўз устида тинимсиз ишлаши уни бошқа ўртоқларидан ажратиб туради. Нафақат терма жамоада, балки сабоқ олаётган олий ўқув юртида ҳам яхши хулққа эга эканлигини ўқитувчиларидан эшитиб, хурсанд бўлдим.

Очиғи мен Рустамжон билан суҳбатлаша туриб, устозининг гаплари нақадар тўғри эканлигига амин бўлдим.

Хулоса ўрнида шуни айтиш мумкинки, спортга, хусусан, шахматга муҳаббат қўйган инсонни унча-мунча нарса йўлдан оздиролмаса керак, негаки у чинакамига соғлом, бақувват бўлиб етишади.

Миллат бардавом , унинг барча фазилатлари суяк суради. Ўтган аждодлари туғма истеъдодли бўлган миллатнинг авлодлари ҳам шундай кетади, аслида бу — ҳаётнинг азалий қонуни, ана шундай бобомерос истеъдод ворисларидан бири ҳикоямиз қаҳрамони Рустам Қосимжоновдир. Биз ҳам ўз навбатида истеъдодли шахматчи Рустам Қосимжоновга келгуси мусобақаларда омад тилаб қоламиз. Ўйлаймизки, Р. Қосимжонов сингари иқтидорли спортчиларимизнинг ғалабаси бугун Ўзбекистонда ном таратган бўлса, келажакда дунё мамлакатларида ҳам ўз муносиб баҳосини топади.

Улуғбек ЖУМАЕВ,
«Ишонч»нинг махсус мухбири.

ИНСОН ВА ҚОНУН

ОХИРАТНИ УНУТМАНГ!

Муҳаммад саллаллоҳу алайҳиссалом ўз Ҳадисларида: «Ҳар бир нарсанинг калити бор. Жаннатнинг калити-мискин фақирларни севишдир» деганлар. Иймон, эътиқодли инсонлар бунга амал қилиб, бозор иқтисодиётининг вақтинчалик қийинчиликлари даврида ўз биродарларига баҳоли қудрат ёрдам бериш имкониятларини изламоқдалар. Аммо... Ҳа, баъзи ноинсофлар бойлик кетидан қувиб, шармҳаё; диёнатдан кечиб, охиратни ҳам унутмоқдалар.

С. Боймуродов маош олдию, рўзғорининг кам-кўстини ўйлаб дарҳол Чироқчи туманидаги Оҳунбобоев матлубот жамиятига қарашли 30-дўконга йўл олди. 10 килограмм гуруч, 2 шиша «Шаҳрисабз ароғи» харид қилди. Дўкон сотувчиси М. Эргашев юмшоққина гапириб 950 сўм санаб олди. Одамларни алдашда «устаси фаранг» бўлиб кетган мудир ундан 206 сўмни қуртдек шилиб қолганлигини солиқчилар кириб, қайта ҳисоб-китоб қилгандан сўнггина билиб, унинг фиғони фалакка ошди.

Шу тумандаги «Бахт» очиқ ҳиссадорлик жамиятининг 14-дўкон сотувчиси Н. Эсонов, Қарши шаҳар «Шўртан» очиқ ҳиссадорлик жамиятига қарашли «Гунгон» дўкони сотувчиси Ф. Удаев, Касби туманидаги савдо ишлаб чиқариш жамиятига қарашли 3 — аралаш моллари дўкони мудири С. Хидировларнинг харидорлар ҳаққига хиёнат қилиб турганларида «ошларига пашша тушди». Ҳозир улар додларини маъмурий органлардаги «акахон»ларига айтмоқдалар.

* * *

Баъзи раҳбарлар ва ҳисобчилар солиқ қонунларини четлаб, «ким билиб ўтирибди» деган хаёл билан давлат хазинасига тушириладиган маблағларни атайин яширадилар. Сир ошкор бўлиб қолгач эса уларнинг минг пушаймонлари фойда бермайди.

Қарши туманидаги «Соҳиб» савдо марказининг бош ҳисобчиси Хушмурод Эргашев ҳаром фойдани кўзлаб ҳисоботда ялпи даромад солиғидан 156200 сўмни яширди. Солиқчилар ҳужжатларни синчиклаб текширганларида хатони аниқлаш бош ҳисобчи ўйлаганидек қийин бўлмади. Айб дарҳол сув бетига қалқиб чиқди.

Х. Эргашев Ўзбекистон Жиноят Кодексининг 184 модда 3 қисми билан 3 йил озодликдан маҳрум қилинди. Аммо 1996 йилдаги авф билан у жазодан қутилиб қолди.

Тумандаги очиқ ҳиссадорлик жамиятининг сотувчиси Б. Ҳамроев савдо қоидасини такроран бузганлиги туфайли 12000 сўм, «Муқанна» кичик корхонасининг раҳбари Ислом Авазов эса 66700 сўм солиқ объектини яширганлиги учун суд ҳукми билан 45000 сўм жаримага тортилдилар.

* * *

Ҳазрат Худойбердиев Усмон Юсупов туманидаги Жейнов очиқ савдо ҳиссадорлик жамиятига қарашли дўконга мудир бўлди-ю, босар-тусарини билмай қолди. Бу ердаги молларни шахсий мулкидек совурди, пулларни истаган томонга сочди.

Тўқлик билан қилинган шухлик узоққа бормади. Дўкондаги мол-мулклар ҳисоб-китоб қилинганда 83812 сўм давлат мулки ўмарилганлиги маълум бўлди.

Узоқ суриштирувлардан сўнг туман прокуратураси уни республика Жиноят Кодексининг 167, 189 моддаларининг иккинчи ва учинчи қисмларига асосан айбдор деб топди. Судда барча жиноятлар тасдиқланиб, у 4 йил озодликдан маҳрум этилди.

Қашқадарё вилоят давлат солиқ бошқармаси ходимлари шу йилнинг биринчи ярми мобайнида савдо ва хизмат кўрсатиш корхоналари ҳамда шахобчаларида 1674 бор текшириш ўтказдилар. Уларнинг 1315 ҳолатида қонун-қоидалар қўпол бузилганлиги аниқланди. Қоидабузарлардан давлат бюджетига 6 миллион 303 минг сўм ундириб олинди.

Қурбон ЭГАМБЕРДИЕВ

БОЛАНИ МЕЪЁРИДА МАҚТАНГ

Ҳаётда ҳар-хил нарсаларга қизиқишимиз табиий. Масалан, тўй-томоша, меҳмондорчилик, бозор-ўчар, кунлик фойда ҳар- хил қувончли воқеалар. Баъзан ана шу нарсалар билан овора бўлиб, булардан ҳам муҳимроқ бўлган бола тарбиясини унутиб қўямиз.

Кичик ёшдаги боланинг кўп нарсага фаҳми етмайди. У ота-она меҳрига ташна бўлади. Агар сиз унга «ўйинчоқларингни йиғиштирмасанг, мен сени яхши кўрмайман» қабилида иш тутсангиз, бу ҳолда унинг асабларига зарар етказган бўласиз. Бола бу ҳолатда нотўғри фикрлашга ўрганади.

Болангизнинг ҳар бир ишига тўғри баҳо беринг. Агар у мустақил бирор бир яхши иш қилса, уни оилангизнинг бошқа аъзолари олдида мақташга эринманг. Лекин мақтовни меъёридан ошириб юборманг. Чунки бола ортиқча мақтовларга ўрганади.

Агар болангиз бирор иш билан шуғулланаётганингизда китоб кўтариб «ўргатинг» деб келса ҳеч қачон «вақтим йўқ, халақит берма» дея жавоб берманг. Бу билан болангизнинг қизиқишини сўндирган бўласиз. Доимо яхши нарсаларни гапиринг, эртаклар айтиб беринг, шеърлар ёдлатинг. Аммо болани ўқитиш ҳам унинг имконияти даражасида бўлсин. Агар ундан ортиқча ўқишни талаб қилсангиз, миясини чарчатиб қўясиз.

Ҳеч қачон болангизни койиш, мажбурлаш йўли билан тарбиялашга ҳаракат қилманг. Масалан, меҳмонлар кетгач, агар болангиз ўйнаб чарчаган бўлса уй йиғиштиришга мажбур қилиб коймманг. Яхшиси бу ишни ўзингиз қилганингиз ёки эртага қолдиргангиз маъқул. Демак, фарзандингизнинг дунёқараши кенг, яхши инсон бўлиб шаклланиши ўзингизга боғлиқ.

Спорт

ЎЗБЕКИСТОН VI МИЛЛИЙ ЧЕМПИОНАТИДА

Футбол бўйича XXYII турнинг навбатдаги учрашувлари ўзгача қизғин беллашувлар остида ўтди. Шу кунгача чемпионат жадвалини бошқариб бораётган МҲСК футболчилари мамлакатимизнинг тўрт карра чемпиони «Нефтчи» жамоасини қабул қилдилар. Қизғин ва тенг баҳслар остида ўтган бу учрашув 3:2 ҳисобида майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди. Бу уларнинг ушбу чемпионатда иккинчи бор «Нефтчи» жамоаси устидан ғалабасидир.

МҲСК футболчилари шу. тургача йигирма уч ғалаба, уч дуранг ва битта мағлубият аламини тортишиб, 72 очко жамғариб карвонбошилик қилаётган бўлсалар, «Нефтчи» жамоаси 65 очко жамғариб II ўринда боришмоқдалар.

Футбол ишқибозларига маълумки, биринчи давра ўйинларини унча яхши якунламаган Қаршининг «Насаф» клуби футболчилари иккинчи давра ўйинларида кутилмаган ғалабалари билан мухлисларни хушнуд қилмоқдалар.

Улар бу турда ўтган йилги мамлакат чемпиони «Навбаҳор» клуби устидан 3:1 ҳисобида ғалабага эришиб 40 очко билан олтинчи ўринда боришмоқдалар. Чемпионат мусобақа жадвалининг 7 ўрнини банд қилган «Зарафшон» клуби футболчилари бу галги учрашувни «Чилонзор» футболчилари билан ўтказиб, 5:1 ҳисобида ғалабага эришдилар.

«Афросиёб» футболчилари эса бу гал хоразмлик футболчиларга 1:0 ҳисобида ўйинни бой бердилар.

Бу жамоаларга зид равишда «Янгиер», «Чилонзор», «Атласчи» футболчилари олий лига сафини тарк этиш хавфи бўлган командалар сафига тушиб қолишлари мумкин.

Яна YII турдан кейин чемпионатга ҳам якун ясалади. XXYII турнинг қолган ўйинлари қуйидаги натижалар билан тугади:

Косонсой - Андижон 1:1,
Атласчи - Янгиер 1:0,
Бухоро - Сурхон - 3:0
Трактор - Сўғдиёна 1:1,
Дўстлик - Пахтакор 3:1

КОРЕЯЛИКЛАР ҒАЛАБАСИ

Жанубий Кореянинг пойтахти Сеулдаги марказий ўйингоҳ ўтган шанба куни 60 мингдан ошиқ футбол фанатлари билан гавжум бўлди.

Футбол бўйича 1998 йили Францияда ўтказиладиган навбатдаги жаҳон чемпионати саралаш беллашувларининг Осиё қитъаси «Б» гуруҳида қатнашаётган Жанубий Корея терма жамоаси БАА футболчиларини қабул қилди. Бир қараганда мусобақа натижаси БАА футболчилари ҳисобига ҳал бўладигандек эди. Аммо футболчилар ҳакам ҳуштаги билан ўйинни бошлагач, аҳвол бирмунча бошқачароқ эканлиги маълум бўлиб қолди. Корея терма жамоасининг чапдаст йигитлари номдор жамоага бўш келишмади.

Учрашувнинг биринчи бўлимидаёқ кореяликлар олдинга чиқиб олишди. 1:0. Биринчи бўлим охиригача командалар қанча ҳаракат қилишмасин ҳисоб ўзгармади. Жанубий Корея -БАА учрашувининг иккинчи бўлими биринчи бўлимга нисбатан анча кескин, тезкор курашлар остида бошланди. Айнан мана шу бўлимда учрашув тақдири ҳал бўлди. Иккинчи бўлим кореяликларнинг шиддатли ва кескин ҳужумлари билан бошланди ва бу ҳужумлар ўз самарасини берди. Ўйиннинг 25, 68 дақиқаларида кореяликлар яна иккита тўп киритишди. Ҳисобдаги фарқни қисқартириш, керак бўлса тенглаштириш учун Бирлашган Араб Амирликлари терма жамоаси футболчилари ҳужумга зўр беришди. Аммо бунинг уддасидан чиқишолмади. Бунга дарвозабоннинг маҳорати, ҳимоячиларнинг ҳимояда бехато ўйнашлари сабаб бўлди. Шундай қилиб, Жанубий кореялик футболчилари 3:0 ҳисоби билан ғолиб келишди.

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди, Қозоғистон -Япония 1:1,Хитой-Саудия Арабистони -1:0, Эрон-Катар — 3:1

Ўзбекистон терма жамоаси футболчилари навбатдаги саралаш учрашувларини 11 октябрь куни Тошкентда Япония терма жамоаси билан ўтказишади.

Улуғбек АКТАМ.

ОСИЁДА ОЛТИНЧИ

Манила шаҳрида ўтказилган аёллар ўртасидаги волейбол бўйича Осиё чемпионатига якун ясалди.

Бу чемпионатда ҳар галгидек хитойлик волейболчи қизлар биринчи ўринни эгалладилар.

Иккинчи ўринни Жанубий кореялик волейболчи қизлар эгалладилар. Чемпионатнинг бронза медали эса япониялик волейболчиларга насиб этди.

Осиё чемпионатининг совринли ўринларининг совғалари икки команда, яъни Тайпай ва Тайланд қизларига топширилди.

Бизнинг Ўзбекистон терма командамиз қизлари чемпионат жадвалининг олтинчи ўрнини эгалладилар.

Ўтган йили Шанхай шаҳрида ўтказилган Осиё чемпионатида ҳам юртдошларимиз олтинчи ўринни олган эдилар.

Ўзбекистонлик волейболчи қизларимиз чемпионатнинг якунловчи бўлимида Австралия, Гонконг, Филлипин командаларини мағлубиятга учратиб, бу учала учрашувни 3:0 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал қилдилар.

Улуғбек АҲРОРОВ,
«Ишонч»нинг махсус мухбири

Шунақаси ҳам бўлади

ТЎТИГА МАҲЛИЁ БЎЛИБ...

Тбилисидаги ҳайвонот боғида икки ёшли бола эҳтиётсизлик қурбони бўлишига бир бахя қолди. Тўтининг сўзлашига маҳлиё бўлиб қолган она боласи қандай қилиб қўлидан чиқиб, йиртқичлар қафаси олдига бориб қолганлигини сезмай қолди. Бундан қафасдаги бўри фойдаланиб, боланинг елкасини тишлаб олди. Қон ҳидини сезган яна иккита йиртқич болага ташланиб ичкарига торта бошладилар. Буни кўрган она жон-жаҳди билан ёпишиб боласини йиртқичлар чангалидан аранг қутқариб қолди.

ЙИРТҚИЧНИНГ БОЛАСИ ҲАМ ЙИРТҚИЧ

Литванинг Кедайн районида яшовчи бир киши ўрмонда сайр қилиб юриб, кичкинагина тулки боласини топиб олди. У ўлжасини қафасга солаётганида тулки боласи қўлини тишлаб олишга улгурди. Аммо у бунга эътибор бермади. Қафасдаги тулкичанинг ўта безовталаниши, унинг ғайри оддий ҳаракатлари ҳам хўжайинни ташвишлантирмади.

Қачонки, аҳволи оғирлашиб, қўшнилар уни юқумли касалликлар шифохонасига олиб келишганида ҳамма нарса ойдинлашди: маълум бўлишича, уни тишлаган тулки боласи қутурган экан.

ЗАҲАР ҲАМ ДАВО ЭМАС

Чагода район маркази ёнида чиққан ёнғинни ўчиришда қатнашган Леонид Белов уйига қайтмади. Унинг ўлимига ёнғиннинг ҳам, тутуннинг ҳам алоқаси йўқ. Ҳимоя чорасини кўришаётганларида трактор бехос асалари уясини туртиб юборди. Бундан ғазабланган арилар одамларни талай бошлашди. Бир неча арининг баравар чақишига ўрмончи Л. Беловнинг юраги дош бера олмади. Асалари заҳрининг кишиларга фойдали эканлиги маълум. Бироқ 60 таси бирданига чақса, нерв системасини фалажлантиради ва ё ўлимга олиб келади.

ТАШКИЛОТ, МУАССАСА ВА ФИРМАЛАР РАҲБАРЛАРИ ҲАМДА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА !

Ногиронларни соғломлаштириш "ЯНГИ ВАТАН" кичик корхонаси кенг ассортиментдаги канцелярия молларини етказиб беришда сизнинг ишончли шеригингиз ва йирик таъминотчингиздир.

Корхона Европадан олинган қуйидаги янги молларни сотади:
Ўзи йиғиладиган "Trodat","Colop","Dormy" штампларни;
Ўзи йиғиладиган ручкаларни;
R50,R40 муҳрлар учун ускуналарни;
"Dormy" тамғаси мастикасини;
"SCHNEIDER", "HEILT", "RELICAN" немис фирмаларининг маҳсулотлари бўлмиш:
1. Бизнес папкалари
2. Рўйхат дафтарлари
3. Ручкалар
4. Қалам ва бошқалар ҳаммаси

СИЗНИНГ ОФИСИНГИЗ УЧУН
Манзил: Тошкент шаҳри, У.Носир кўчаси 91-уй, 47, 48-хоналар: Тел. (3712) 50-58-89, 50-67-28

Бош муҳаррир :
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА,Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78

БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79.Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85-66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида- 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, "Правда Востока" кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи; 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-2. ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 4 1—уй. Буюртма Г— 0679. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 21.00. Масъул навбатчи : Улуғбек ЖУМАЕВ 1 2 3 4 5 6